

Απόφαση ΕΠΑ 54/2012

Αρ. Φακέλου 11.17.70/2006

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2008

(Νόμος Αρ. 13(Ι)/2008)

**Καταγγελία κ.κ.Θεόδωρου Καπνίση και Αριστοτέλη Μελετίου εναντίον του
Συνδέσμου Αδειούχων Αχθοφόρων Λεμεσού (ΣΑΛΑ) και της Αρχής Λιμένων
Κύπρου**

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

Κα. Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Λεόντιος Βρυωνίδης	Μέλος
κα. Ελένη Καραολή	Μέλος
κ. Δημήτρης Πιτσιλλίδης	Μέλος
κ. Κώστας Μελανίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 19/11/2012

ΑΠΟΦΑΣΗ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης αποτέλεσε η καταγγελία του κ. Θεόδωρου Καπνίση και του κου Αριστοτέλη Μελετίου (εφεξής οι «καταγγέλλοντες»), η οποία παρελήφθη από την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής η «Επιτροπή») στις 18 Σεπτεμβρίου 2006, αναφορικά με πιθανολογούμενη παράβαση από μέρους του Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού (εφεξής ο «ΣΑΛΑ») και της Αρχής Λιμένων Κύπρου (εφεξής η «ΑΛΚ») του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 207/89, ως ίσχυε τότε.

B. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ/ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Επιτροπή εστίασε την προσοχή της στην αξιολόγηση των γεγονότων που συνθέτουν την υπόθεση, αφού τα δεδομένα αυτά αποτελούν αναντίλεκτα το

ουσιαστικό υπόβαθρο της εξέτασης του ζητήματος που προκύπτει. Ως εκ τούτου, η παράθεση των σχετικών με την υπόθεση δεδομένων καθίσταται αναγκαία και επιτακτική και προς τούτο παρατίθενται συνοπτικά τα ουσιώδη γεγονότα που αφορούν την υπό εξέταση καταγγελία:

1. Ιστορικό Διαδικασίας

Στις 16 Οκτωβρίου 2006, η Επιτροπή, σε συνεδρία της έδωσε οδηγίες προς την Υπηρεσία της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής η «Υπηρεσία») όπως ερευνήσει με στοιχεία κατά πόσον οι καταγγέλλοντες είναι αδειούχοι αχθοφόροι και κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 28 του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου του 1989 έως (Αρ. 2) 2000, ως ίσχυε τότε, και σε νέα συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2007, η Επιτροπή έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία για διεξαγωγή της δέουσας έρευνας.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 3 και 4 Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή αποφάσισε όπως ετοιμαστεί και συμπληρωθεί το συντομότερο δυνατόν η σχετική έκθεση της Υπηρεσίας και τεθεί ενώπιον της Επιτροπής.

Στις 14 Φεβρουαρίου 2008, η Επιτροπή σε συνεδρία της, υπό το φως της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομηνίας 4/12/2007, στην Αναθεωρητική Έφεση 3902 (ΑΤΗΚ ν. Δημοκρατίας κ.α.) στην οποία κρίθηκε ότι η συμμετοχή του κ. Κ. Ευσταθίου στην Επιτροπή ήταν παράνομη, αποφάσισε να ανακαλέσει όλες τις αποφάσεις που είχαν ληφθεί για την εν λόγω υπόθεση και όλες τις μετέπειτα ληφθείσες αποφάσεις και να εξετάσει την πιο πάνω υπόθεση εξ' υπαρχής. Η Επιτροπή έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία για διεξαγωγή έρευνας με βάση το υφιστάμενο κατά τον κρίσιμο χρόνο νομικό και πραγματικό καθεστώς.

Τα εμπλεκόμενα μέρη της υπόθεσης ενημερώθηκαν για την απόφαση της Επιτροπής με επιστολές και στη συνέχεια, η Υπηρεσία, αφού ολοκλήρωσε την έρευνά της, καταχώρησε σημείωμα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης στις 25 Φεβρουαρίου 2008.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουλίου 2008, ανταλλάσσοντας προκαταρκτικές απόψεις, έκρινε σκόπιμο να ζητήσει από την Υπηρεσία να διερευνήσει κατά πόσον τα ζητήματα που αφορούσαν το αντικείμενο της καταγγελίας είχαν υπερκεραστεί με άλλες κανονιστικές ρυθμίσεις.

Η Υπηρεσία καταχώρησε σχετικό σημείωμα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης στις 29 Ιουλίου 2008.

Η συζήτηση του θέματος πραγματοποιήθηκε στη συνεδρία της Επιτροπής στις 25 Σεπτεμβρίου 2008. Η Επιτροπή, αφού μελέτησε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και ζήτησε διευκρινήσεις από την Υπηρεσία, έκρινε σκόπιμο και αναγκαίο όπως πριν αποφασιστεί ο περαιτέρω χειρισμός της καταγγελίας, συγκεντρωθεί ολόκληρη η ισχύουσα πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία σε σχέση με τα ζητήματα που άπτονται της υπό εξέταση καταγγελίας.

Η Υπηρεσία κατέθεσε σχετικό σημείωμα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης στις 9 Οκτωβρίου 2008.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2008, υιοθέτησε την προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής με ημερομηνία 14 Φεβρουαρίου 2008 για την εξ' ύπαρξης έρευνα της καταγγελίας και, αφού έλαβε υπόψη της όλο το περιεχόμενο του σχηματισθέντα διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και την έκθεση της Υπηρεσίας ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 2008, ομόφωνα αποφάσισε να προχωρήσει με την ετοιμασία και αποστολή Έκθεσης Αιτιάσεων εναντίον του ΣΑΛΑ, ενεργώντας στη βάση και στα πλαίσια του περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου Αριθμός 13(Ι)/2008 (εφεξής ο «Νόμος»), ο οποίος κατέργησε και αντικατέστησε τους περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμους του 1989 έως (Αρ. 2) 2000, Ν. 207/89.

Η Επιτροπή διαπίστωσε εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενη παράβαση των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ), 3(1)(β) και 3(1)(δ) του Νόμου, και έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να γίνουν οι ανάλογες προσαρμογές για ορθή αναφορά στις διατάξεις του Νόμου στο σημείωμα που θα αποστέλλετο στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις μαζί με την Έκθεση Αιτιάσεων.

Η Έκθεση Αιτιάσεων στάλθηκε στις 23 Ιανουαρίου 2009 μέσω τηλεομοιότυπου και συστημένη με το ταχυδρομείο προς τον καταγγελλόμενο ΣΑΛΑ. Επίσης, στάλθηκε μέσω τηλεομοιότυπου προς τους καταγγέλλοντες την ίδια ημέρα.

Επίσης, κλήθηκε να παρευρεθεί στη συνεδρία της Επιτροπής στις 26/2/2009 και η ΑΛΚ.

Σε σχέση με την κοινοποιηθείσα Έκθεση Αιτιάσεων πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδριάσεις (ακροάσεις), στις 26 Φεβρουαρίου 2009 και στις 17 Μαρτίου 2009, ενώ η Επιτροπή, σε συνεδρία της στις 11 Μαΐου 2009, ομόφωνα κατέληξε ότι ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ είχε προβεί σε σύμπραξη περιοριστική του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(β) και 3(1)(δ) του Νόμου, καθώς και σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης του, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) και 6(1)(γ) του Νόμου.

Στη βάση των διατάξεων του άρθρου 45 του Νόμου, ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ έλαβε γνώση της απόφασης της Επιτροπής με επιστολή ημερομηνίας 1 Ιουνίου 2009. Στις 24 Ιουνίου 2009, παρελήφθη επιστολή του ΣΑΛΑ με την οποία προέβαινε σε γραπτές παραστάσεις ως προς τις προθέσεις της Επιτροπής για επιβολή διοικητικού προστίμου.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε την 1 Ιουλίου 2009, αποφάσισε ομόφωνα να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο ύψους διακοσίων πενήντα χιλιάδων Ευρώ (€250.000), το οποίο κοινοποιήθηκε προς τον καταγγελλόμενο ΣΑΛΑ με επιστολή ημερομηνίας 17 Ιουλίου 2009.

Στις 27 Ιουλίου 2009 συντάχθηκε το τελικό κείμενο της απόφασης της Επιτροπής, το οποίο απεστάλη την ίδια ημέρα προς τα εμπλεκόμενα μέρη με σχετική επιστολή.

Η τελική απόφαση της Επιτροπής δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 31 Ιουλίου 2009.

Στις 15 Οκτωβρίου 2009, παρελήφθη από την Επιτροπή αίτηση του ΣΑΛΑ στο Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου για ακύρωση της απόφασής της.

Με επιστολή ημερομηνίας 5 Οκτωβρίου 2011, η Επιτροπή ενημερώθηκε από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για την εμφάνιση Δικηγόρου της Δημοκρατίας ενώπιον του Δικαστηρίου και την αποδοχή ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης, λόγω της απόφασης της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ημερομηνίας 25/5/2011, στις προσφυγές με αριθμό 1544/2009, 1545/2009, 1596/2009 και 1601/2009, με την οποία κρίθηκε ότι ο διορισμός του Προέδρου της Επιτροπής κ. Κωστάκη Χριστοφόρου δεν ήταν νόμιμος.

Με επιστολή ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2011, ενημερώθηκε η Επιτροπή από το Δικηγόρο της Δημοκρατίας ότι η Αγωγή 6/2011 για την είσπραξη του διοικητικού προστίμου προς τον ΣΑΛΑ απεσύρθη άνευ βλάβης.

Η Επιτροπή, υπό τη νέα σύνθεσή της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως η σχετική απόφασή του ημερομηνίας 20 Δεκεμβρίου 2011, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2012, εξέτασε το χειρισμό της καταγγελίας.

Η Επιτροπή εξέτασε την υπόθεση υπό το φως της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομηνίας 25 Μαΐου 2011, στις Προσφυγές με αρ. 1544/09, 1545/09, 1596/09 και 1601/09 (*ΕχxonMobil Cyprus Ltd κ.ά. και Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού*) και, αφού έλαβε υπόψη και σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, έλαβε τις εξής αποφάσεις:

(α) Αποφάσισε να ανακαλέσει την απόφαση της ημερομηνίας 31 Οκτωβρίου 2008 για τη διεξαγωγή έρευνας και όλες τις μετέπειτα ληφθείσες αποφάσεις και να εξετάσει την πιο πάνω υπόθεση εξ' υπαρχής.

(β) Αφού έλαβε υπόψη το υλικό το οποίο βρισκόταν ενώπιον της Επιτροπής κατά το χρόνο λήψης της πιο πάνω ανακαλούμενης απόφασης ημερομηνίας 31 Οκτωβρίου 2008 για διεξαγωγή έρευνας, έκρινε ότι το εν λόγω υλικό δικαιολογεί τη διεξαγωγή έρευνας της καταγγελίας από την Υπηρεσία.

(γ) Η έρευνα θα διεξαχθεί με βάση το υφιστάμενο κατά το χρόνο λήψης της πιο πάνω ανακαλούμενης απόφασης πραγματικό και νομικό καθεστώς.

(δ) Θα γίνει χρήση του υπάρχοντος στο σχετικό φάκελο υλικού.

Τα εμπλεκόμενα μέρη της υπόθεσης ενημερώθηκαν για την προαναφερόμενη απόφαση της Επιτροπής με επιστολή ημερομηνίας 24 Φεβρουαρίου 2012.

Στις 27 Μαρτίου 2012, η Υπηρεσία κατέθεσε σχετικό σημείωμα στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, αφού ολοκλήρωσε την εξ' υπαρχής έρευνά της, λαμβάνοντας υπόψη το λόγο της ακυρωτικής απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαρτίου 2012, αφού έλαβε υπόψη της όλο το περιεχόμενο του σχηματισθέντα διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και την προμνησθείσα Έκθεση της Υπηρεσίας, ομόφωνα

αποφάσισε να προχωρήσει με την κατάρτιση και αποστολή Έκθεσης Αιτιάσεων, ενεργώντας στη βάση και στα πλαίσια του Νόμου Αριθμός 13(Ι)/2008, ο οποίος κατάργησε και αντικατέστησε τους περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμους του 1989 έως (Αρ. 2) 2000, Ν. 207/89.

Η Επιτροπή, στην προαναφερθείσα συνεδρία της, ομόφωνα αποφάσισε να διατυπώσει τις πιο κάτω αιτιάσεις εναντίον του καταγγελλόμενου Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού (ΣΑΛΑ):

(Α) πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου εκ μέρους του Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού, ως αποτέλεσμα της άρνησης του να παρέχει πρόσβαση στους νέους αδειούχους αχθοφόρους στις σχετικές αγορές της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων στο Λιμάνι Λεμεσού και στις παρεχόμενες υπηρεσίες μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους (αχθοφορικές υπηρεσίες) στο Λιμάνι Λεμεσού, χωρίς αντικειμενική αιτιολογία. Η άρνηση πρόσβασης στους νέους αδειούχους αχθοφόρους στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων στο Λιμάνι Λεμεσού έχει ως συνέπεια τον περιορισμό της διάθεσης υπηρεσιών καθώς, οι νέοι αδειούχοι αχθοφόροι δεν δύνανται να αποκτήσουν πρόσβαση στη σχετική αγορά της παροχής αχθοφορικών υπηρεσιών.

(Β) πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου εκ μέρους του Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού, ως αποτέλεσμα της διακριτικής μεταχείρισης που εφαρμόζει έναντι των καταγγελλόντων, νέων αδειούχων αχθοφόρων, σε αντίθεση με τους παλαιότερους αχθοφόρους και τους μεταγενέστερους των καταγγελλόντων στις οριζόμενες σχετικές αγορές, με συνέπεια οι καταγγέλλοντες να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

(Γ) πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου εκ μέρους του Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού, για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει στη σχετική αγορά της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους στο Λιμάνι Λεμεσού και στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων στο Λιμάνι Λεμεσού, τα οποία είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών και αποτελούν βασικές διευκολύνσεις, ως αποτέλεσμα της άρνησης του να παρέχει πρόσβαση στους νέους αδειούχους αχθοφόρους στις σχετικές αγορές της διαχείρισης και

χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων στο Λιμάνι Λεμεσού και στις παρεχόμενες υπηρεσίες μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους (αχθοφορικές υπηρεσίες) στο Λιμάνι Λεμεσού, χωρίς αντικειμενική αιτιολογία. Η άρνηση πρόσβασης στους νέους αδειούχους αχθοφόρους στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων στο Λιμάνι Λεμεσού έχει ως συνέπεια τον περιορισμό της διάθεσης υπηρεσιών καθώς, οι νέοι αδειούχοι αχθοφόροι δεν δύνανται να αποκτήσουν πρόσβαση στη σχετική αγορά της παροχής αχθοφορικών υπηρεσιών.

(Δ) πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου εκ μέρους τους Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού, για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει στη σχετική αγορά των παρεχόμενων υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους στο Λιμάνι Λεμεσού και στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων στο Λιμάνι Λεμεσού, ως αποτέλεσμα της διακριτικής μεταχείρισης που εφαρμόζει έναντι των καταγγελλόντων, νέων αδειούχων αχθοφόρων, σε αντίθεση με αδειούχους αχθοφόρους, οι οποίοι έλαβαν την άδεια προγενέστερα αλλά και μεταγενέστερα των καταγγελλόντων.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της ημερομηνίας 27 Απριλίου 2012, εξέτασε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων, το οποίο τέθηκε ενώπιόν της από την Πρόεδρο της Επιτροπής, και μετά από διεξοδική συζήτηση αποφάσισε να το υιοθετήσει και να το εγκρίνει, αποφασίζοντας παράλληλα την άμεση κοινοποίησή του και ειδοποίηση των εμπλεκόμενων μερών.

Περαιτέρω, η Επιτροπή, ενεργώντας στη βάση του άρθρου 17(6) του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε όπως ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ υποβάλει γραπτώς τις παρατηρήσεις του επί των εκ πρώτης όψεως διαπιστωθέντων παραβάσεων μέσα σε είκοσι μία (21) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία που θα παραλάμβανε την Έκθεση Αιτιάσεων. Επίσης, στη βάση του άρθρου 17(4) του Νόμου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τα πρόσωπα που εμπλέκονται στη διαδικασία να παραστούν στη συνεδρία της Επιτροπής που ορίστηκε για τις 28 Μαΐου 2012.

Η Έκθεση Αιτιάσεων απεστάλη ταχυδρομικώς διπλοσυστημένη και με τηλεομοιότυπο στις 2/5/2012 προς τον καταγγελλόμενο ΣΑΛΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του Νόμου και επίσης, αντίγραφο αυτής απεστάλη στους καταγγέλλοντες.

Παράλληλα, κλήθηκε να παρευρεθεί στη συνεδρία της Επιτροπής στις 28 Μαΐου 2012 και η ΑΛΚ, στη βάση του άρθρου 17(4)(α)(iii) του Νόμου.

Στις 7 Μαΐου 2012, παρελήφθη επιστολή του δικηγόρου του ΣΑΛΑ στην οποία αιτήθηκε επέκταση του χρόνου υποβολής των γραπτών του παρατηρήσεων και ενημέρωσε την Επιτροπή ότι ένας από τους καταγγέλλοντες, ο κ. Αριστοτέλης Μελετιίου είχε προ εβδομάδος αποβιώσει. Επ' αυτού, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ έκανε λόγο για τη νομιμότητα της συνέχισης της διαδικασίας.

Με επιστολές ημερομηνίας 9 Μαΐου 2012, ενημερώθηκαν τα εμπλεκόμενα μέρη για αναβολή της προγραμματισθείσας ακροαματικής διαδικασίας και κλήθηκαν να καταθέσουν τις γραπτές τους θέσεις μέχρι την 1 Ιουνίου 2012 και να παρουσιαστούν ενώπιον της Επιτροπής στις 8 Ιουνίου 2012.

Ο ΣΑΛΑ υπέβαλε τις γραπτές του παρατηρήσεις προς την Επιτροπή στις 25 Μαΐου 2012 και οι καταγγέλλοντες στις 7 Ιουνίου 2012.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 2012, ορίσθηκε εκ νέου συνεδρία για τις 13 Ιουλίου 2012, κατόπιν αιτήματος αναβολής από μέρους του καταγγέλλοντα κ. Καπνίση, λόγω της μη δυνατότητας να παραστεί μετά του συνηγόρου του.

Στις 26 Ιουνίου 2012, παρελήφθη από την Επιτροπή επιστολή του δικηγόρου των καταγγελλόντων με την οποία ενημέρωνε ότι κατά τις 13 Ιουλίου 2012, θα απουσίαζε στο εξωτερικό.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της στις 6 Ιουλίου 2012 αποφάσισε να αποδεχθεί το αίτημα του δικηγόρου των καταγγελλόντων και όρισε την ακροαματική διαδικασία για τις 20 Ιουλίου 2012. Με επιστολές ημερομηνίας 12 Ιουλίου 2012, ενημερώθηκαν τα εμπλεκόμενα μέρη για τον επανακαθορισμό της ακροαματικής διαδικασίας.

Σε επόμενη επιστολή του δικηγόρου των καταγγελλόντων στις 13 Ιουλίου 2012 προς την Επιτροπή, ζητήθηκε όπως η ακροαματική διαδικασία ορισθεί κατά το μήνα Σεπτέμβριο. Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε την ίδια ημέρα, αποφάσισε για τελευταία φορά να αναβάλει τη συνεδρία που είχε ορισθεί στις 20 Ιουλίου 2012 και να την ορίσει για τις 5 Σεπτεμβρίου 2012.

Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημερώθηκαν γραπτώς στις 19 Ιουλίου 2012.

Η προφορική διαδικασία πραγματοποιήθηκε σε συνεδρία της Επιτροπής στις 5 Σεπτεμβρίου 2012 με την παρουσία του δικηγόρου του ΣΑΛΑ και μελών του, του καταγγέλλοντα κ. Καπνίση και διοικητικής λειτουργού της ΑΛΚ.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2012, αφού μελέτησε συνολικά το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης μαζί με τα στοιχεία και δεδομένα τα οποία περιέχονται σε αυτόν, όσο και τις γραπτές και προφορικές θέσεις των εμπλεκομένων μερών και τις ενστάσεις τους, όπως αυτές εκτέθηκαν κατά την ακρόαση της υπόθεσης, ομόφωνα κατέληξε ότι ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ έχει προβεί σε σύμπραξη περιοριστική του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(β) και 3(1)(δ) του Νόμου, και σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης του, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) και 6(1)(γ) του Νόμου.

Περαιτέρω, η Επιτροπή, ενεργώντας με βάση το άρθρο 42(2) του Νόμου και προτού αποφασίσει επί της επιβολής διοικητικού προστίμου, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να ειδοποιηθεί ο ΣΑΛΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του Νόμου, για την πρόθεσή της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, ενημερώνοντάς τον για τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιουτοτρόπως και παρέχοντάς του το δικαίωμα υποβολής γραπτών παραστάσεων επί του ύψους του προστίμου, εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της κοινοποίησης της παρούσας απόφασης.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2012 κατέγραψε ότι, κατόπιν της συνεδρίας της που έλαβε χώρα στις 10 Οκτωβρίου 2012, όπου και ομόφωνα κατέληξε στην απόφασή της αναφορικά με την ως άνω αριθμό και τίτλο καταγγελία, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 42 (2) του Νόμου 13(Ι)/2008 (εφεξής «ο Νόμος»), ενημέρωσε με επιστολή της στις 5 Νοεμβρίου 2012 τον καταγγελλόμενο ΣΑΛΑ για την πρόθεσή της να του επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, προβάλλοντας παράλληλα του λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιουτοτρόπως, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να υποβάλει τις γραπτές του παρατηρήσεις εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα ημερών.

Ο δικηγόρος του καταγγελλόμενου ΣΑΛΑ κοινοποίησε τα σχόλια και τις θέσεις του προς την Επιτροπή με επιστολή ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2012.

Στην ίδια συνεδρία, η Επιτροπή, υπό το φως των γραπτών παρατηρήσεων του ΣΑΛΑ και αφού έλαβε υπόψη τη βαρύτητα και τη διάρκεια, καθώς επίσης και τη φύση και σοβαρότητα της παράβασης, καθώς και οποιεσδήποτε ελαφρυντικές και μη

περιστάσεις, σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 24(α)(i) και 42(1) του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε αναφορικά με το ύψος του διοικητικού προστίμου.

2. Αντικείμενο της καταγγελίας

Σύμφωνα με την καταγγελία, η ΑΛΚ εκδίδει άδειες αδειούχου αχθοφόρου, οι οποίες έχουν παραχωρηθεί προς τους καταγγέλλοντες εδώ και πολλά χρόνια.

Οι καταγγέλλοντες αναφέρουν στην καταγγελία τους ότι, παρά το γεγονός ότι είναι αδειούχοι αχθοφόροι εδώ και πολλά χρόνια, δεν έχουν εργασία γιατί μονοπωλιακά και με την ανοχή της ΑΛΚ εξασφαλίζει την εργασία ο ΣΑΛΑ.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς στην καταγγελία, οι καταγγέλλοντες διεκδικούν ίση μεταχείριση στην εξάσκηση του δικαιώματος που τους παρέχει η άδεια εργασίας τους, σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, χωρίς να υφίστανται συνεχή οικονομική βλάβη και εκμηδένιση της δυνατότητας εργασίας λόγω της δεσπόζουσας θέσης του ΣΑΛΑ, και όπως του επιτράπηκε να λειτουργεί.

Περαιτέρω, οι καταγγέλλοντες ισχυρίστηκαν ότι ο ΣΑΛΑ δεν απεδέχθη τη συμμετοχή τους στα πλαίσια της οργάνωσης του και αρνήθηκε να δεχθεί διευθέτηση των οικονομικών τους υποχρεώσεων ως νέοι αχθοφόροι, δηλαδή την καταβολή προς τον ΣΑΛΑ μεριδίου ανάλογου με τη συμμετοχή τους στο μηχανικό εξοπλισμό που διαθέτουν οι υπόλοιποι αδειούχοι αχθοφόροι, μέλη του ΣΑΛΑ. Ως εκ τούτου, οι καταγγέλλοντες δεν μπορούν να εργαστούν ως αδειούχοι αχθοφόροι.

3. Εμπλεκόμενα μέρη

3.1 Καταγγέλλοντες (έννομο συμφέρον)

Οι καταγγέλλοντες, κ.κ. Θεόδωρος Καπνίσσης και Αριστοτέλης Μελετίου, είναι φυσικά πρόσωπα, οι οποίοι κρίθηκαν από την ΑΛΚ, με βάση τις νενομισμένες διαδικασίες, περί το 1990, ως κατάλληλοι προς παραχώρηση της άδειας αχθοφόρων και προς χρήση αυτής εντός του Λιμένα Λεμεσού. Οι άδειες τούς παραχωρήθηκαν τελικώς προς χρήση από την ΑΛΚ, κατόπιν απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου, περί τα τέλη του 1995.

Η Επιτροπή εξέτασε την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος για τη νομιμοποίηση προσώπου να προβεί σε καταγγελία και, στη βάση όσων προαναφέρθηκαν, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι καταγγέλλοντες νομιμοποιούνταν να προβούν στην

καταγγελία, καθότι πρόκειται για ιδιώτες που έχουν έννομο συμφέρον και, ως εκ τούτου, πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 35 του Νόμου.

Αναφορικά με την καταγγελλόμενη ΑΛΚ, η Επιτροπή θεωρεί ότι, για την εν λόγω καταγγελλόμενη δεν δύναται να τεθεί θέμα εννόμου συμφέροντος από μέρους των καταγγελλόντων καθώς, ως έχει καταλήξει και το Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου σε σχετική απόφασή του στις 20/6/1995, η οποία αφορούσε προσφυγή του καταγγέλλοντα κου Καπνίση, ο ρόλος της ΑΛΚ είναι απλώς να εκδίδει τις άδειες των αδειούχων αχθοφόρων σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και δεν μπορεί να τεθεί θέμα εργοδότησης ή παροχής εργασίας από μέρους της.

Επομένως, η Επιτροπή καταλήγει ότι, οι καταγγέλλοντες δεν έχουν υποστεί ούτε πρόκειται να υποστούν οποιαδήποτε οικονομική ή άλλη βλάβη λόγω της εν προκειμένω καταγγελλόμενης συμπεριφοράς ή/και πρακτικής της ΑΛΚ και συνακόλουθα, οι καταγγέλλοντες δεν νομιμοποιούνται να προβούν στην εν προκειμένω καταγγελία εναντίον αυτής.

3.2 Καταγγελλόμενος

Η προσφορά των υπηρεσιών των αδειούχων αχθοφόρων στους λιμένες της Δημοκρατίας γίνεται στα πλαίσια της οργάνωσής τους σε Σύνδεσμο, χωρίς νομική προσωπικότητα. Τα καθήκοντα των αδειούχων αχθοφόρων συνίστανται κυρίως στη μεταφορά εμπορευμάτων μέσα στο λιμενικό χώρο μετά το ξεφόρτωμά τους από το πλοίο, σε κρηπίδωμα ή αποβάθρα, μέχρι την παράδοσή τους πέρα από τον τελωνειακό έλεγχο και στην κατευθείαν παράδοση κάτω από το γάντζο του πλοίου ή ράμπα Po-Po.

Ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ είναι αυθύπαρκτος οργανισμός με μέλη του, τους αδειούχους αχθοφόρους, των οποίων τις υπηρεσίες έχει αναλάβει να οργανώνει, και παράλληλα τους εκπροσωπεί στα διάφορα Συμβούλια. Τα μέλη του, οι αδειούχοι αχθοφόροι, είναι ομάδα αυτοεργοδοτούμενων προσώπων που, εάν χρειαστεί, εργοδοτεί λιμενεργάτες και άλλα πρόσωπα για τη διεκπεραίωση των εργασιών του ΣΑΛΑ. Παράλληλα, ο ΣΑΛΑ εργοδοτεί αριθμό υπαλλήλων σε τακτική βάση.

Η απασχόληση των αδειούχων αχθοφόρων στο λιμάνι ρυθμίζεται από τη νομοθεσία της ΑΛΚ, αφού οφείλουν να συμμορφώνονται με τις νομοθετικές ρυθμίσεις και τις οδηγίες της. Οι αχθοφόροι έχουν την αποκλειστικότητα στη μεταφορά και το χειρισμό των εμπορευμάτων. Κατόπιν της έκδοσης των αδειών αδειούχων αχθοφόρων από

την ΑΛΚ, οι νέοι αδειούχοι υποχρεούνται να διευθετήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τον ΣΑΛΑ, ώστε να μπορέσουν να ξεκινήσουν τις εργασίες τους.

Περαιτέρω, τα μέλη του ΣΑΛΑ, οι αδειούχοι αχθοφόροι, εφαρμόζουν για θέματα εσωτερικής διοίκησης και οργάνωσης κανόνες που ψηφίζονται στην τακτική ή έκτακτη Γενική Συνέλευση του ΣΑΛΑ, η οποία αποτελεί το ανώτατο όργανο και η οποία συγκαλείται ετησίως για την εκλογή του πενταμελούς συμβουλίου του ΣΑΛΑ. Σε άλλες συνελεύσεις εκλέγονται τέσσερις συντονιστές, οι οποίοι καθορίζουν τη μορφή εργασίας κάθε αχθοφόρου αναλόγως των αναγκών στον λιμένα Λεμεσού.

Ο ΣΑΛΑ δεν κάνει οποιαδήποτε ιδιαίτερη ενέργεια για την εύρεση εργασίας, αλλά οι διάφοροι χρήστες των λιμανιών χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες που προσφέρει για τη διεκπεραίωση των σχετικών εργασιών τους.

Ο ΣΑΛΑ διαθέτει μηχανήματα προς χρήση από τους αδειούχους αχθοφόρους, τα οποία θεωρούνται απαραίτητα για τη διεξαγωγή και την παροχή των υπηρεσιών τους. Ορισμένα από αυτά είναι τα κάτωθι:

(α) Rubber Tyred Gantry Cranes, (β) Straddle Carriers, (γ) Top Pick Container Handlers, (δ) Empty Container Handlers, (ε) Forklift Trucks - 2500 , 3000 KG, (στ) Forklift Trucks - 5000 , 6500 , 8000 , 12000 , 15000 , 20000 KG, (ζ) Terminal Tractors, (η) Trailers Roro & Sceletal.

Αναφορικά με την αγορά αυτού του μηχανικού εξοπλισμού και των μηχανημάτων που χρησιμοποιούν οι αδειούχοι αχθοφόροι του ΣΑΛΑ, λαμβάνεται έγκριση από τη Γενική Συνέλευση και μετά από διαβουλεύσεις και/ή συνεννόηση με την ΑΛΚ ως προς το είδος και τις δυνατότητες των μηχανημάτων, προβαίνουν στην αγορά αυτών. Ο εξοπλισμός χρηματοδοτείται από τραπεζικό οργανισμό και η ιδιοκτησία των μηχανημάτων ανήκει στους αχθοφόρους εξατομικευμένα.

Σύμφωνα με τον ΣΑΛΑ, τα μηχανήματα αυτά θεωρούνται τα πλέον απαραίτητα για την περάτωση της εργασίας ενός αδειούχου αχθοφόρου και η ύπαρξη αυτών κρίνεται απαραίτητη απ' όλους τους φορείς.

4. Στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης

4.1 Στοιχεία από την ΑΛΚ

Από τις δηλώσεις και τα στοιχεία που απεστάλησαν από την ΑΛΚ, κατά την έρευνα της Υπηρεσίας, η Επιτροπή σημείωσε ιδιαίτερα τα πιο κάτω:-

- Οι αδειούχοι αχθοφόροι δημιουργήθηκαν ως κατηγορία τον καιρό της αποικιοκρατίας για τη μεταφορά των φορτίων που ξεφορτώνονταν από τα πλοία στις τελωνιακές αποθήκες και στη συνέχεια την παράδοση των εμπορευμάτων που εκτελωνίζονταν στους παραλήπτες.
- Με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ρύθμιση των θεμάτων που αφορούσαν τους αδειούχους αχθοφόρους αναλήφθηκε από το Τμήμα Λιμένων και σήμερα διέπονται από τον περί Λιμενεργατών Νόμο, Κεφ. 184, ως έχει τροποποιηθεί.
- Ιδιαίτερα το άρθρο 2 του εν λόγω Νόμου ορίζει ως αδειούχο αχθοφόρο *«κάθε πρόσωπο το οποίο έχει άδεια που εκδόθηκε από το Διευθυντή του Τμήματος Λιμένων, δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού ή οποιουδήποτε Κανονισμού ή οποιασδήποτε διοικητικής πράξης που εκδόθηκε δυνάμει αυτού για να μεταφέρει εντός οποιουδήποτε λιμανιού, οποιαδήποτε πράγματα μετά την εκφόρτωση τους από οποιοδήποτε πλοίο, αεροσκάφος ή άλλο σκάφος σε αποβάθρα ή προκουμαία μέχρι την παράδοση των πραγμάτων αυτών πέρα από τον τελωνειακό έλεγχο.»*.
- Ο ρόλος των αχθοφόρων περιορίζεται στη μεταφορά εμπορευμάτων που ξεφορτώνονται από τα πλοία μέχρι την παράδοση τους πέρα από τον τελωνειακό έλεγχο· δηλαδή, διακινούν και μεταφέρουν τα εισαγόμενα εμπορεύματα στους χερσαίους χώρους του λιμανιού.
- Αναφορικά με την απασχόληση των αδειούχων αχθοφόρων, αυτή ρυθμίζεται από σχετική άδεια που εκδίδει η ΑΛΚ με βάση τις εξουσίες που της παρέχονται από το άρθρο 2 Α(1) του περί Λιμενεργατών Νόμου, Κεφ. 184. Παρά το γεγονός ότι δεν έχουν εκδοθεί κανονισμοί, όπως προβλέπει ο σχετικός Νόμος για τους αχθοφόρους, η ΑΛΚ είναι υπεύθυνη να εκδίδει τις άδειες των αχθοφόρων και ακολουθεί συγκεκριμένη διαδικασία βάσει της οποίας η απόφαση για έκδοση νέων αδειών λαμβάνεται από το Διοικητικό της Συμβούλιο, είτε μετά από διαπίστωση ανάγκης, είτε κατόπιν αιτήματος των ίδιων των αδειούχων αχθοφόρων, και συζητείται μαζί τους ο αριθμός των νέων αδειών, τα προσόντα και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι.
- Η ΑΛΚ δημοσιεύει κατόπιν τις θέσεις στον τύπο και καλεί σε προσωπική συνέντευξη τους πληρούντες τα προσόντα υποψήφιους. Η συνέντευξη γίνεται

από Επιτροπή την οποία απαρτίζουν ο Γενικός Διευθυντής, ο Διευθυντής Εκμετάλλευσης, ο Διευθυντής του λιμανιού στο οποίο θα απασχολούνται οι αχθοφόροι, και ο Διοικητικός Λειτουργός που χειρίζεται τα θέματα των Αχθοφόρων. Συγχρόνως, ως σύμβουλοι/παρατηρητές μετέχουν ο Επαρχιακός Λειτουργός του Γραφείου Εργασίας και δύο εκπρόσωποι του Συμβουλίου του Συνδέσμου των Αδειούχων Αχθοφόρων.

- Στη συνέχεια, η ΑΛΚ ακούει τις απόψεις των συμβούλων/παρατηρητών και αποφασίζει για τα άτομα, στα οποία θα παραχωρήσει τη σχετική άδεια.
- Η απασχόληση των αδειούχων αχθοφόρων στο λιμάνι ρυθμίζεται από τη νομοθεσία της ΑΛΚ, αφού οφείλουν να συμμορφώνονται με τις νομοθετικές ρυθμίσεις και τις οδηγίες της. Οι αχθοφόροι έχουν την αποκλειστικότητα στη μεταφορά και το χειρισμό των εμπορευμάτων, και αριθμούν περί τα 64 άτομα.
- Η προσφορά των υπηρεσιών τους γίνεται στα πλαίσια της οργάνωσής τους σε Σύνδεσμο, χωρίς νομική προσωπικότητα. Ο Σύνδεσμος (ΣΑΛΑ) είναι αυθύπαρκτος οργανισμός με μέλη τους αδειούχους αχθοφόρους: δηλαδή, είναι μία ομάδα αυτοεργοδοτούμενων προσώπων που αν χρειαστεί εργοδοτεί λιμενεργάτες και άλλα πρόσωπα για τη διεκπεραίωση των εργασιών του Συνδέσμου, χωρίς νομική υπόσταση, Διεύθυνση ή οργανωτική δομή. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία που απέστειλε στην Υπηρεσία η ΑΛΚ, ο Σύνδεσμος εργοδοτούσε σε τακτική βάση 71 υπαλλήλους, εκ των οποίων οι 12 ήταν γραφειακό προσωπικό.
- Ο ΣΑΛΑ δεν κάνει οποιαδήποτε ιδιαίτερη ενέργεια για την εύρεση εργασίας, αλλά οι διάφοροι χρήστες του λιμένα Λεμεσού χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες που προσφέρει για τη διεκπεραίωση των σχετικών εργασιών τους.
- Τα καθήκοντα των αδειούχων αχθοφόρων συνίστανται κυρίως στη μεταφορά εμπορευμάτων μέσα στο λιμενικό χώρο μετά το ξεφόρτωμα τους από το πλοίο σε κρηπίδωμα ή αποβάθρα, μέχρι την παράδοση τους πέρα από τον τελωνειακό έλεγχο, και στην κατευθείαν παράδοση κάτω από το γάντζο του πλοίου ή ράμπα Po-Po. Η εργασία τους κρίνεται ως εξειδικευμένη και απαιτεί μεγάλη υπευθυνότητα.
- Η ΑΛΚ αναφέρει επίσης ότι, ο χειρισμός για τη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στο λιμενικό χώρο, όπως προκύπτει από το Νόμο 38/73, αποτελεί λειτουργία και αρμοδιότητα της Αρχής, την οποία όμως είχε παραχωρήσει με άδεια για την προσφορά των υπηρεσιών σε ιδιωτική εταιρεία αλλά, μετά την αποχώρηση της εταιρείας το 1991, παραχωρήθηκε από τον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων

στους αδειούχους αχθοφόρους Λεμεσού, με αποτέλεσμα οι αχθοφόροι να ασχολούνται και με φορτώσεις πλοίων.

- Αναφορικά με την αμοιβή των αδειούχων αχθοφόρων, αυτή προέρχεται από τα δικαιώματα που εισπράττουν ως μέρος των εκφορτωτικών δικαιωμάτων (landing charges) για την εκφόρτωση του φορτίου από το πλοίο και τη μεταφορά του στις αποθήκες. Επίσης, από δικαιώματα παράδοσης εμπορευμάτων που εισπράττονται για την παράδοση του φορτίου μετά την εκτελώνιση του. Τα δικαιώματα αυτά καθορίζονται με σχετικά διατάγματα που εκδίδει η ΑΛΚ βάσει του Νόμου για τα Λιμενικά Φορτοεκφορτωτικά Δικαιώματα, Κεφ. 291.
- Σύμφωνα με την ΑΛΚ, ο ΣΑΛΑ οφείλει να της πληρώνει άδεια για τη χρήση χώρου αναφορικά με τη στέγαση των γραφείων του, για τη λειτουργία του μηχανουργείου του εντός του λιμένα Λεμεσού, καθώς και για τη διαχείριση σταθμού εμπορευματοκιβωτίων. Σημειώθηκε ότι της οφείλετο ποσό της τάξης των ΛΚ [...]*
- Αναφορικά με την ερώτηση που έθεσε η Υπηρεσία για το εάν παραπονέθηκαν αδειούχοι αχθοφόροι ότι δεν τους εξασφαλιζόταν εργασία, η ΑΛΚ ανέφερε ότι το 1990, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΛΚ αποφάσισε να εγκρίνει νέες άδειες αχθοφόρων, για τις οποίες έγιναν όλες οι σχετικές διαδικασίες, δημοσιεύθηκαν και υποβλήθηκαν ενενήντα (90) αιτήσεις, από τις οποίες πενήντα δύο (52) αιτητές κλήθηκαν σε συνέντευξη.
- Σύμφωνα με έκθεση που είχε ετοιμαστεί από τους Συμβούλους Touche Ross για την ΑΛΚ, η Διεύθυνση της ΑΛΚ εισηγήθηκε την έκδοση εικοσιοκτώ (28) νέων αδειών. Κατόπιν πίεσης της ηγεσίας των αδειούχων αχθοφόρων, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΛΚ ενέκρινε την έκδοση 39 νέων αδειών στο Λιμάνι Λεμεσού. Επίσης, κατόπιν ασκήσεως πιέσεων από τους υπόλοιπους υποψηφίους, το Συμβούλιο προχώρησε στην έγκριση ακόμα δεκατριών (13) νέων αδειών, ενώ ο ΣΑΛΑ αντέδρασε γι' αυτή την απόφαση του Συμβουλίου και αρνήθηκε να δεχθεί τα νέα πρόσωπα στις τάξεις του προφασιζόμενος ως «δικαιολογία» τη μονομερή ενέργεια της ΑΛΚ να αυξήσει τον αριθμό των αχθοφόρων χωρίς τη δική του συμμετοχή, σύμφωνα με την πρόταση που έκανε στην ΑΛΚ για σταδιακή πρόσληψη οκτώ (8) νέων μελών με βάση κοινώς αποδεκτά κριτήρια, ώστε κατά τον ισχυρισμό του *«να προσληφθεί το καταλληλότερο υπό τις περιστάσεις προσωπικό»*.

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο [...].

- Κάποια από τα άτομα στα οποία είχε παραχωρηθεί άδεια αχθοφόρου προέβηκαν στη λήψη δικαστικών μέτρων. Συγκεκριμένα, ο κος Καπνίσης προσέφυγε στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο απεδέχθη την προσφυγή του και εξέδωσε σχετική απόφαση στις 20/6/1995, με την οποία θεώρησε παράλειψη της ΑΛΚ να μην παραδώσει σε αυτόν την άδεια του αδειούχου αχθοφόρου που είχε εκδοθεί στις 28/9/1990. Το Δικαστήριο περαιτέρω απεφάνθη ότι, η παράλειψη της ΑΛΚ να παραδώσει την άδεια, επικαλούμενη τις αντιδράσεις του ΣΑΛΑ, ισοδυναμεί με αναγνώριση στο ΣΑΛΑ εξουσίας αναφορικά με την έκδοση αδειών, γεγονός που δεν προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία Κεφ. 184 και Ν. 55/68.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΛΚ ενήργησε στα πλαίσια της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου, δηλαδή έκδωσε και παρέδωσε και στα δεκατρία (13) άτομα τις άδειες αχθοφόρου, και απέρριψε την απαίτηση του κ. Καπνίση για αποζημιώσεις ύψους ΛΚ100.000.
- Στη συνέχεια, ο κος Καπνίσης καταχώρησε αγωγή (αρ. 9716/95) για αποζημιώσεις εναντίον της ΑΛΚ για ζημιές, έξοδα και απώλειες που υπέστη ως αποτέλεσμα της ενέργειας της ΑΛΚ που κηρύχθηκε άκυρη με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Εντός του 2000 εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου βάσει της οποίας η ΑΛΚ, παραδίδοντας στον ενάγοντα την άδεια αχθοφόρου, συμμορφώθηκε με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Επισημάνθηκε επίσης ότι από το Νόμο, δεν προκύπτει καθήκον ενέργειας της ΑΛΚ και όρων εργοδότησης του ως αδειούχου αχθοφόρου και ότι η υποχρέωση της εξαντλείται στην παράδοση της σχετικής άδειας. Το γεγονός ότι ο ενάγων δεν μπορούσε να κάνει χρήση της άδειας για την περίοδο 30/5/1992 μέχρι 5/12/1995, δεν του παρείχε αγωγίμο δικαίωμα εναντίον της ΑΛΚ, αφού η εργοδότησή του δεν είναι μέσα στα πλαίσια των εξουσιών της ΑΛΚ. Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την έφεση, κατά τον ίδιο τρόπο.
- Η ΑΛΚ, κατά καιρούς, έθεσε το θέμα αποδοχής των ατόμων στους οποίους είχε εκδώσει άδειες, χωρίς όμως αυτό να γίνει αποδεκτό από το ΣΑΛΑ.
- Εν συνεχεία, μέσω του δικηγόρου τους, τα δεκατρία (13) άτομα που κατείχαν τις άδειες αχθοφόρου πληροφόρησαν την ΑΛΚ ότι συνέστησαν νέο ΣΑΛΑ Λεμεσού και ζήτησαν όπως τους καθορισθεί ο κατάλληλος χώρος στάθμευσης μηχανημάτων και εξοπλισμού και ο χώρος εκτέλεσης εργασίας. Επ' αυτού, η ΑΛΚ απάντησε ότι θα έπρεπε να εκδώσει σχετική άδεια με όρους, τους οποίους θα έκρινε σκόπιμους να καθορίσει, και αφού προηγουμένως ενέκρινε τα συγκεκριμένα μηχανήματα.

- Σε συνάντηση Επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΛΚ με το δικηγόρο των δεκατριών (13) ατόμων που επρόκειτο να συστήσουν το νέο ΣΑΛΑ, η ΑΛΚ πληροφορήθηκε ότι ο αριθμός τους μειώθηκε στα τρία (3) άτομα, τα οποία ενημέρωσαν της ΑΛΚ ότι ήταν διατεθειμένα να ενταχθούν στο ΣΑΛΑ, πράγμα το οποίο δεν έγινε δεκτό από το ΣΑΛΑ.

4.2 Στοιχεία από τον ΣΑΛΑ

Αναφορικά με τα στοιχεία που έχουν συλλεγεί και βρίσκονται εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή έχει λάβει υπόψη της τις ακόλουθες θέσεις του καταγγελλόμενου ΣΑΛΑ στα πλαίσια ερωτηματολογίων της Υπηρεσίας της Επιτροπής:-

- Ο ΣΑΛΑ δεν έχει εταιρικό σχήμα και δεν διαθέτει την ιδιότητα νομικού προσώπου ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου και ως εκ τούτου, δεν έχει Καταστατικό ούτε πιστοποιητικό σύστασης. Τα μέλη του είναι αδειούχοι αχθοφόροι και εφαρμόζουν, για θέματα εσωτερικής διοίκησης και οργάνωσης, κανόνες που ψηφίζονται σε τακτική ή έκτακτη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου, η οποία αποτελεί το Ανώτατο όργανο, και η οποία συγκαλείται ετησίως για την εκλογή του πενταμελούς συμβουλίου του ΣΑΛΑ. Σε άλλες συνελεύσεις εκλέγονται τέσσερις συντονιστές, οι οποίοι καθορίζουν τη μορφή εργασίας κάθε αχθοφόρου αναλόγως των αναγκών στο λιμένα Λεμεσού.
- Αναφορικά με το θέμα της απόκτησης αδειών, ο ΣΑΛΑ απάντησε ότι δίδονται κατόπιν διαβουλεύσεων μεταξύ των αδειούχων αχθοφόρων και της ΑΛΚ για την εξυπηρέτηση της λιμενικής βιομηχανίας. Κατόπιν, προκηρύσσονται θέσεις με προκαθορισμένα προσόντα.
- Τα έσοδα των αδειούχων αχθοφόρων προέρχονται από την «*ταρίφα*» που από καιρό εις καιρό εγκρίνεται από την ΑΛΚ και με αυτά εργοδοτούν λιμενεργάτες, μηχανοδηγούς, γραφειακό προσωπικό, ελεγκτές για τα λογιστικά, κτλ.
- Σχετικά με την αγορά του μηχανικού εξοπλισμού, μηχανημάτων και άλλων αντικειμένων απαραίτητων στην εργασία τους, λαμβάνουν έγκριση από τη Γενική Συνέλευση και, μετά από διαβουλεύσεις και/ή συνεννόηση με την ΑΛΚ ως προς το είδος και τις δυνατότητες των μηχανημάτων, προβαίνουν στην αγορά αυτών. Ο εξοπλισμός χρηματοδοτείται από τραπεζικό οργανισμό και η ιδιοκτησία των μηχανημάτων ανήκει στους αχθοφόρους εξατομικευμένα.

- Ο ΣΑΛΑ απέστειλε αντίγραφα των ασφαλιστηρίων εγγράφων από την [...], στα οποία αναγράφεται ως ασφαλισμένος ο ίδιος ο ΣΑΛΑ, ενώ ασφαλιζονται τα μηχανήματα, τα οχήματα, τα γραφεία και το προσωπικό του.
- Σε ερώτηση της Υπηρεσίας κατά πόσον τα μηχανήματα θεωρούνται τα πλέον απαραίτητα για την περάτωση της εργασίας ενός αδειούχου αχθοφόρου, ο ΣΑΛΑ απάντησε ότι η ύπαρξη αυτών κρίνεται απαραίτητη υφ' όλων των φορέων.
- Σε άλλη ερώτηση της Υπηρεσίας αναφορικά με την απόφαση άρνησης του ΣΑΛΑ να δεχθεί τους καταγγέλλοντες κους Καπνίση και Μελετίου ως αδειούχους αχθοφόρους, και κατά πόσον αυτή η απόφαση πάρθηκε από κάποιο από τα όργανα του ΣΑΛΑ στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, και αν υπήρχαν οποιοδήποτε αδειούχοι αχθοφόροι, που δεν συμφώνησαν με αυτή, ο ΣΑΛΑ απάντησε ότι η απόφαση πάρθηκε από την ολομέλεια των αχθοφόρων και ότι δεν υπήρξε κανένας αδειούχος αχθοφόρος που να διαφώνησε με αυτή.
- Τέλος, όταν ρωτήθηκε ο ΣΑΛΑ να εξηγήσει το λόγο για τον οποίο δεν αποδέχεται ως αδειούχους αχθοφόρους τους καταγγέλλοντες, εφόσον αυτοί κατέχουν τις απαραίτητες άδειες, η απάντηση που δόθηκε ήταν ότι το θέμα αυτών χειρίσθη από νομικής πλευράς δικηγορικό γραφείο και ότι είναι γνωστό το θέμα του παράτυπου διορισμού τους.

Γ. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

1. Σχετική αγορά προϊόντος

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03):

«η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».

Ως προς τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς, η Επιτροπή έχει σημειώσει ότι ο τομέας επιχειρηματικής δραστηριότητας των αδειούχων αχθοφόρων είναι, όπως τάσσει ο σχετικός Νόμος, η μεταφορά εμπορευμάτων που ξεφορτώνονται από τα πλοία μέχρι την παράδοση τους πέραν από τον τελωνειακό έλεγχο· δηλαδή, η

διακίνηση και η μεταφορά των εισαγόμενων εμπορευμάτων στους χερσαίους χώρους του λιμανιού.

Κύρια ασχολία του ΣΑΛΑ είναι η διεξαγωγή της αχθοφορικής εργασίας στους τομείς που αφορούν την παραλαβή, μεταφορά, αποθήκευση και παράδοση αγαθών στο λιμενικό χώρο. Το αντικείμενο όμως της καταγγελίας ναί μεν αφορά την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες, αυτές όμως δύνανται να προσφερθούν με την πρόσβαση των αδειούχων αχθοφόρων σε εξειδικευμένα μηχανήματα ή/και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στο χώρο του λιμένα.

Επομένως, στην παρούσα υπό εξέταση υπόθεση, η Επιτροπή, στη βάση των δεδομένων, καταλήγει ότι οι εν προκειμένω σχετικές αγορές αφορούν:

(α) τις παρεχόμενες υπηρεσίες μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους (αχθοφορικές υπηρεσίες) και,

(β) τη διαχείριση και χρήση εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων, τα οποία είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών (βασικές διευκολύνσεις).

2. Γεωγραφική αγορά

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον προσδιορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς για σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03):

«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

Αναφορικά με το θέμα του προσδιορισμού της σχετικής γεωγραφικής αγοράς στην καταγγελία, η Επιτροπή, έχοντας ως δεδομένο ότι ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ και οι αδειούχοι αχθοφόροι εργάζονται και παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο λιμένα Λεμεσού, προσδιορίζει ότι αυτή εκτείνεται μόνο στο χώρο των παρεχόμενων υπηρεσιών των αδειούχων αχθοφόρων, ήτοι το χώρο του λιμένα Λεμεσού.

3. Μορφή/Δομή Αγοράς

Αναφορικά με τη δομή της αγοράς, η Επιτροπή έχει σημειώσει ότι, στη βάση του υφιστάμενου κατά το χρόνο λήψης της ανακαλούμενης απόφασης της πραγματικού καθεστώτος και των δεδομένων που υπήρχαν, ο ΣΑΛΑ ήταν ο μοναδικός φορέας στο λιμάνι Λεμεσού που διέθετε προσωπικό και εξοπλισμό για να εξυπηρετήσει ένα ευρύ φάσμα πελατών για διάφορες κατηγορίες φορτίων, όπως εμπορευματοκιβώτια, αυτοκίνητα, ξυλεία, σίδηρο, φορτίο σε σάκους, μοναδοποιημένα φορτία, βαρετά φορτία και γενικό φορτίο.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του ΣΑΛΑ, οι υπηρεσίες του φαίνεται να καλύπτουν όλες τις ανάγκες μεταφοράς και στοιβασίας φορτίων στους λιμενικούς χώρους, όπως παραλαβή φορτίων από το πλοίο, μεταφορά και στοιβασία τους στους λιμενικούς χώρους, παράδοση τους στους δικαιούχους, μεταφορά φορτίων από τους αποθηκευτικούς χώρους του λιμανιού και παράδοση τους στο πλοίο, εύτακτη τοποθέτηση φορτίων στις αποθήκες και διαλογή φορτίων, άδειασμα και γέμισμα εμπορευματοκιβωτίων, παραλαβή φορτίων από την ενδοχώρα και παράδοση τους στο πλοίο.

Επίσης, οι Αδειούχοι Αχθοφόροι Λεμεσού είναι οι μόνοι κατά το νόμο υπεύθυνοι για την παραλαβή, μεταφορά, διαχωρισμό και στοίβασμα φορτίων από τα πλοία στο λιμάνι Λεμεσού, μέχρι και την παράδοση τους στους δικαιούχους και το αντίστροφο.

Δ. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ/ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή, προτού προχωρήσει σε περαιτέρω ανάλυση των νομικών και πραγματικών στοιχείων που συνθέτουν την ουσία της υπόθεσης, θεωρεί επιβεβλημένη την εκ προοιμίου εξέταση των ενστάσεων ή/και των προκαταρκτικών ζητημάτων που εγέρθηκαν από το δικηγόρο του καταγγελλόμενου ΣΑΛΑ, οι οποίες αφορούν κυρίως τα πιο κάτω διαδικαστικά θέματα:

- Κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, καθώς και στην έκθεση παρατηρήσεων, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ αναφέρθηκε στο γεγονός ότι ο ένας από τους καταγγέλλοντες, ο κ. Αριστοτέλης Μελετίου, έχει αποβιώσει και με βάση δικονομικά θέσμια η διαδικασία θα έπρεπε να διακοπεί. Αμφισβητείται περαιτέρω η ύπαρξη από μέρους των νομίμων κληρονόμων του, δικαιωμάτων που απορρέουν

από την καταγγελία και το εάν το δικαίωμα καταγγελίας, ως έννομο συμφέρον, είναι κληρονομητέο.

Αναφορικά με την προκείμενη παρατήρηση, η Επιτροπή σημειώνει το λεκτικό του άρθρου 35 του Νόμου, το οποίο προνοεί τα εξής:

«35.-(1) Σε καταγγελία παραβάσεων των διατάξεων των άρθρων 3 και/ή 6 του παρόντος Νόμου και/ ή των άρθρων 81 ΕΚ και/ ή 82 ΕΚ, δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτο συμφέρον.

(2) Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δύναται να αποδείξει ότι υπέστη ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή ότι τίθεται ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, ως άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.

(3) Η καταγγελία υποβάλλεται γραπτώς προς την Επιτροπή και υπογράφεται από τον καταγγέλλοντα, ή το νομικό σύμβουλο ή εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο του καταγγέλλοντα. Η εν λόγω καταγγελία πρέπει να περιέχει όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος Νόμου, ούτως ώστε η Επιτροπή να είναι σε θέση να προβεί σε διερεύνηση της υποβληθείσας καταγγελίας. Σε περίπτωση που η υποβληθείσα καταγγελία δεν περιέχει όλες τις πληροφορίες του Παραρτήματος, η Επιτροπή δύναται να προχωρήσει στην αποδοχή της εν λόγω καταγγελίας εάν θεωρήσει ότι οι υποβληθείσες πληροφορίες είναι ικανοποιητικές για την εξέταση της υποβληθείσας καταγγελίας.

(4) Μετά την υποβολή της καταγγελίας, η Επιτροπή δίνει οδηγίες προς την Υπηρεσία για διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας της πιθανολογούμενης παράβασης που αναφέρεται στην καταγγελία.

(5) Εάν μετά από την προκαταρκτική έρευνα της Υπηρεσίας η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η υποβληθείσα καταγγελία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νόμου και/ ή ότι, βάσει των στοιχείων που έχει ενώπιόν της, δεν προκύπτει εύλογη υποψία για πιθανολογούμενη παράβαση των άρθρων 3 και/ή 6 του παρόντος Νόμου και/ή των άρθρων 81 ΕΚ και/ ή 82 ΕΚ, τότε η Επιτροπή εκδίδει σχετική απόφαση.

(6) Σε περίπτωση που η Επιτροπή, ύστερα από δέουσα προκαταρκτική έρευνα που διενεργείται από την Υπηρεσία, διαπιστώσει ότι υπάρχει εκ πρώτης όψεως υπόθεση για την παράβαση στην οποία αναφέρεται η καταγγελία, εφαρμόζεται το άρθρο 17»

Δεδομένης επομένως της ύπαρξης, κατά το χρόνο υποβολής μίας καταγγελίας, του εννόμου συμφέροντος από μέρους των καταγγελλόντων, η Επιτροπή προχωρά και επιλαμβάνεται τη διερεύνηση μίας καταγγελίας μέσω της Υπηρεσίας της και κατόπιν αυτής προχωρά στην εξαγωγή των προκαταρκτικών της συμπερασμάτων.

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι, ως η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού σε εθνικό επίπεδο, εξασφαλίζει την εφαρμογή αυτών καθώς και των αντίστοιχων κανόνων που προνοεί η Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΣΛΕΕ»). Ως η αρμόδια δημόσια αρχή, υπηρετεί και εφαρμόζει δημόσια πρωτοβουλία (public enforcement) με σκοπό την αποτροπή των αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών που απαγορεύονται από την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, καθώς και την προστασία των επιχειρήσεων και των καταναλωτών από τις πρακτικές αυτές και από τις επιζήμιες συνέπειές τους.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο έχει γίνει γενικά αποδεκτό ότι, όσον αφορά τον τομέα του ανταγωνισμού, η επιβολή του νόμου με δημόσια πρωτοβουλία έχει ουσιώδη σημασία για την εφαρμογή των διατάξεων των Συνθηκών, για την ολοκληρωμένη υλοποίηση των στόχων της ΕΕ και για την εφαρμογή των διατάξεων του ευρωπαϊκού δικαίου περί ανταγωνισμού από την Επιτροπή και από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού.

Επομένως, έχοντας τα πιο πάνω υπόψη της, η Επιτροπή θεωρεί ότι, άπαξ και έγινε αποδεκτή η διερεύνηση μίας καταγγελίας λόγω της ύπαρξης εννόμου συμφέροντος από μέρους του καταγγέλλοντα, από εκεί και έπειτα εφαρμόζει δημόσια πρωτοβουλία χωρίς την οποιαδήποτε παρέμβαση του καταγγέλλοντα και, ακόμη και στην περίπτωση απόσυρσης της καταγγελίας κατόπιν της έναρξης της προκαταρκτικής διερεύνησης, έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποδεχθεί ή όχι τη μη συνέχιση της έρευνάς της.

Εξάλλου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στις αρμοδιότητες που της παρέχει ο Νόμος, προνοείται στο άρθρο 23(2)(α) η αρμοδιότητα να προβαίνει σε διερεύνηση παραβάσεων του Νόμου αυτεπάγγελα και όχι μόνο κατόπιν υποβολής καταγγελίας.

Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι αποφάσεις της συνιστούν εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις, διαπλαστικές σχέσεων ιδιωτικού δικαίου. Ως άμεσα εκτελεστές διοικητικές πράξεις, παράγουν από την έκδοσή τους αποτελέσματα κατ' αρχήν έναντι των επιχειρήσεων κατά των οποίων εκδόθηκαν (καταγγελλόμενες εταιρείες ή εταιρείες εμπλεκόμενες στην παράβαση).

Περαιτέρω, οι αποφάσεις της Επιτροπής, στο βαθμό που επιβάλλουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 24 του Νόμου διοικητικά πρόστιμα ή/και διοικητικά μέτρα/όρους συμπεριφοράς και/ή διορθωτικού χαρακτήρα, συνιστούν επαχθείς διοικητικές πράξεις, που δημιουργούν υποχρεώσεις στον διοικούμενο στον οποίο απευθύνονται, και όχι προς τον καταγγέλλοντα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, στον αποθανόντα καταγγέλλοντα είναι δυνατό σε τέτοια περίπτωση, ως τρίτος, να αναπτύσσεται τριτενέργεια της πράξης, αλλά από την απόφαση της Επιτροπής, τα δικαιώματα που αποκτά έγκεινται στο άρθρο 40 του Νόμου, το οποίο προνοεί ότι:

«40.-(1) Σε περίπτωση αγωγής για αποζημίωση από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημιά και/ή οικονομική βλάβη από πράξεις ή παραλείψεις επιχειρήσεως ή ενώσεων επιχειρήσεων ενεργηθείσες κατά παράβαση των άρθρων 3 και/ή 6 του παρόντος Νόμου και/ή των άρθρων 81 ΕΚ και/ή 82 ΕΚ, τελική απόφαση της Επιτροπής ή άλλης Αρχής Ανταγωνισμού ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που διαπιστώνει την εν λόγω παράβαση, αποτελεί μαχητό τεκμήριο της αλήθειας του περιεχομένου της.»

Σε αυτά τα πλαίσια, που αφορούν έτερη από την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, οι νόμιμοι κληρονόμοι του αποθανόντα καταγγέλλοντα ή/και οποιουδήποτε προσώπου που υπέστη ζημιά από οποιαδήποτε επιχείρηση, δύνανται μέσω ιδιωτικής πρωτοβουλίας (private enforcement) και με μαχητό τεκμήριο απόφαση της Επιτροπής διαπιστούσα την παράβαση, να προβούν σε αγωγή για αποζημιώσεις.

Καταληκτικά, η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ότι η ενώπιόν της υπόθεση υπεβλήθη από δύο πρόσωπα, τον κ. Μελετίου και τον κ. Καπνίση, ο οποίος βρίσκεται εν ζωή· επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν θα ήτο δίκαιο να διακοπεί ή/και να μην συνεχισθεί η διαδικασία για τον εν ζωή καταγγέλλοντα.

- Η δεύτερη παρατήρηση του δικηγόρου του ΣΑΛΑ αφορούσε τον ισχυρισμό ότι οι αδειούχοι αχθοφόροι χαρακτηρίζονται από την Επιτροπή ως ΣΑΛΑ, «ενώ δεν κέκτηνται νομικής προσωπικότητας και εντούτοις καταγγέλλονται δίκην νομικού προσώπου με παράλειψη της Επιτροπής να απευθυνθεί σε κάθε έναν αδειούχο αχθοφόρο, οι οποίοι ήταν κάτοχοι εξατομικευμένης άδειας εκδομένης από την ΑΛΚ.» Επίσης, σημειώθηκε ότι υιοθετούν τη θέση του Ανώτατου Δικαστηρίου ότι δεν είναι εργοδοτούμενοι της ΑΛΚ, ούτε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, ούτε κέκτηνται οποιοδήποτε εταιρικού σχήματος, αλλά κάθε ένας εξ' αυτών θεωρείται αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο.

Στη συνέχεια, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ αναφέρθηκε στο ότι οι οποιεσδήποτε ενέργειες των καταγγελλόντων είχαν σαν στόχο μόνο την ΑΛΚ και επ' αυτού, η Επιτροπή δεν διερωτήθηκε γιατί από το 1990 μέχρι σήμερα δεν ενήγγαγαν τους αδειούχους αχθοφόρους ενώπιον Δικαστηρίου. Περαιτέρω, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ διερωτάται ποια είναι η παράλειψη που εδράζεται στο Νόμο και η οποία έγινε από πλευράς των καταγγελλόμενων αχθοφόρων και ποιοι ήταν εν υπηρεσία το 1990 και ποιοι σήμερα.

Η Επιτροπή, αξιολογώντας τους πιο πάνω ισχυρισμούς, αναφορικά με το θέμα ότι η ίδια η Επιτροπή χαρακτηρίζει τους αδειούχους αχθοφόρους ως ΣΑΛΑ και δεν απευθύνθηκε σε κάθε ένα από αυτούς ξεχωριστά, επεξηγεί καταρχήν ότι η καταγγελία υποβλήθηκε εναντίον του Συνδέσμου των Αδειούχων Αχθοφόρων, ήτοι τον ΣΑΛΑ, του οποίου οι αδειούχοι αχθοφόροι βρίσκονται και εργάζονται στο Λιμάνι Λεμεσού και ο οποίος αυτοχαρακτηρίζεται, μέσα από τα έγγραφα που απέστειλε και βρίσκονται κατατεθειμένα στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, ως ΣΑΛΑ. Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης την ύπαρξη σχετικής ιστοσελίδας¹ του ΣΑΛΑ, με πληροφορίες για τη λειτουργία και οργάνωσή του, τα έγγραφα που ο ίδιος απέστειλε, τα αντίγραφα των ασφαλιστηρίων εγγράφων από την ασφαλιστική εταιρεία [...], όπου αναγράφεται ως ασφαλισμένος ο ίδιος ο ΣΑΛΑ, ενώ ασφαλιζονται τα μηχανήματα, τα οχήματα, τα γραφεία του και το προσωπικό του, καθώς και οι σχετικές Ετήσιες Εκθέσεις των οικονομικών καταστάσεων του ΣΑΛΑ από ανεξάρτητους ελεγκτές.

Περαιτέρω, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι από τα ευρήματα της έρευνας έχει διαφανεί ότι η προσφορά των υπηρεσιών των αδειούχων αχθοφόρων γίνεται στα πλαίσια της οργάνωσής τους σε Σύνδεσμο, χωρίς νομική προσωπικότητα. Ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ είναι ένας αυθύπαρκτος οργανισμός με μέλη τους αδειούχους αχθοφόρους, οι οποίοι κατόπιν της έκδοσης των αδειών τους από την ΑΛΚ, υποχρεούνται να διευθετήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τον ΣΑΛΑ, ώστε να μπορέσουν να ξεκινήσουν τις εργασίες τους.

Αναφορικά με τα μέλη του ΣΑΛΑ, η Επιτροπή συμφωνεί με το δικηγόρο του ΣΑΛΑ ότι οι αδειούχοι αχθοφόροι δεν είναι εργοδοτούμενοι της ΑΛΚ αλλά αυτοεργοδοτούμενοι, οι οποίοι μάλιστα προσλαμβάνουν τρίτα πρόσωπα προς διεκπεραίωση των εργασιών τους.

---

¹ Βλ. σχετικά <http://www.limassolporters.com/>

Επομένως, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη της την υπόθεση *Becu*,² στην οποία έχει λεχθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ») ότι οι εργαζόμενοι δεν αποτελούν επιχειρήσεις στα πλαίσια της έννοιας του ανταγωνισμού, εφόσον τους λείπει η απαιτούμενη ανεξαρτησία, η οποία είναι απαραίτητη ώστε να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις, θεωρεί ότι οι αδειούχοι αχθοφόροι δύνανται να χαρακτηριστούν ως «επιχειρήσεις», όπως η έννοια ορίζεται και στο Νόμο, καθότι προσφέρουν υπηρεσίες και ασκούν καθ' όλα οικονομικής και εμπορικής φύσεως δραστηριότητες από τις οποίες προσκομίζουν οικονομικό όφελος.

Όσον αφορά τον ΣΑΛΑ, είναι γεγονός ότι στη βάση των ενώπιον της Επιτροπής στοιχείων ο ΣΑΛΑ, ως οντότητα δεν διαφαίνεται να κατέχει οποιαδήποτε νομική προσωπικότητα. Δεδομένης λοιπόν αυτής της διαπίστωσης, το επόμενο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι κατά πόσο στην προκειμένη περίπτωση ο ΣΑΛΑ συνιστά ένωση επιχειρήσεων, ως η έννοια αυτή καθορίζεται στο Νόμο. Σχετικά, το άρθρο 2 του Νόμου καθορίζει ότι, «ένωση επιχειρήσεων» σημαίνει εταιρεία, συνεταιρισμό, ένωση, σύλλογο, ίδρυμα ή σώμα προσώπων με νομική ή χωρίς νομική προσωπικότητα, που εκπροσωπεί εμπορικά συμφέροντα άλλων επί μέρους επιχειρήσεων και λαμβάνει αποφάσεις ή συνάπτει συμφωνίες προς προώθηση των συμφερόντων αυτών.

Σύμφωνα με την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού, η «ένωση επιχειρήσεων» προϋποθέτει πλειονότητα επιχειρήσεων που συνδέονται μεταξύ τους με οποιαδήποτε μορφή οργανωμένης συνεργασίας, ενώ το είδος του νομικού δεσμού μεταξύ των επιχειρήσεων μελών της είναι αδιάφορο.³

Επιπρόσθετα, έχει λεχθεί σε απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού ότι πεδίο εφαρμογής του δικαίου προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού ως προς την έννοια της «ένωσης επιχειρήσεων», αποτελεί κάθε μορφής οικονομική συνεργασία δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων μεταξύ τους.⁴

Η ανάλυση που δίδεται από το ΔΕΕ⁵ κινείται επίσης στην ίδια κατεύθυνση θεωρώντας «ενώσεις επιχειρήσεων», κατά την έννοια του άρθρου 101 παρ.1 της

---

² Υπόθεση C-22/98, *Jean Claude Becu*, [1999] ECR I-05665.

³ Βλ. σχετικά Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού αρ. 312/V/2006.

⁴ *Ibid.*

⁵ Βλ. Υπόθεση 209-215/78, *Van Landewyck v Commission*, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1980, σ. 03125. Υπόθεση 118/85, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1987, σ. 2599. Υπόθεση, C-244/94, *Federation française des sociétés d'assurances κ.λπ.*, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1995, σ. I-4013.

ΣΛΕΕ, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή και από τον κερδοσκοπικό ή μη χαρακτήρα τους.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, απαντώντας στα όσα αναφέρει ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ για το λόγο που δεν απευθύνθηκε κατά του κάθε ενός ξεχωριστά αδειούχου αχθοφόρου, καταλήγει ότι ο ΣΑΛΑ εμπίπτει εντός της ερμηνείας της ένωσης επιχειρήσεων του άρθρου 2 του Νόμου, καθώς εκπροσωπεί τα εμπορικά συμφέροντα άλλων επί μέρους επιχειρήσεων, των μελών του, δηλαδή των αδειούχων αχθοφόρων, των οποίων τις υπηρεσίες έχει αναλάβει να οργανώνει, και παράλληλα τους εκπροσωπεί στα διάφορα Συμβούλια.

Παράλληλα, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ μπορεί να χαρακτηριστεί, τύποις και ουσία, ως «επιχείρηση» στα πλαίσια του ανταγωνισμού, καθότι όλες οι ενέργειες των αδειούχων αχθοφόρων που μετέχουν σε αυτόν γίνονται κατόπιν οργάνωσης μέσω του ΣΑΛΑ. Ακόμα και οι ασφαλιστικές καλύψεις και τα ασφαλιστήρια, τα οποία απεστάλησαν, αναγράφουν ως ασφαλισμένο πρόσωπο τον ΣΑΛΑ, ανεξάρτητα από τη νομική του φύση και υπόσταση. Επομένως, ο ΣΑΛΑ παρουσιάζεται ότι παρέχει υπηρεσίες και ασκεί καθ' όλα οικονομικής και εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητές του είναι κερδοσκοπικές ή όχι.

Επομένως, η Επιτροπή διερεύνησε και εξετάζει το όλο θέμα εναντίον μίας «ένωσης επιχειρήσεων» και παράλληλα, «επιχείρησης» στα πλαίσια του Νόμου του ανταγωνισμού, χωρίς να ανατρέχει ή/και να την ενδιαφέρει η ύπαρξη ή μη νομικής προσωπικότητας σε αυτήν ή/και άλλων δεδομένων, εφόσον ο Νόμος και γενικά τα πλαίσια που κινούνται οι κανόνες ανταγωνισμού δεν προσομοιάζουν με τις κοινές διαδικασίες ενός δικαστηρίου ούτε και άλλων νόμων, όπως π.χ. του εταιρικού ή συνεταιριστικού δικαίου, κτλ.. Ας σημειωθεί προς περαιτέρω κατανόηση ότι, στα πλαίσια της εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού, ακόμη και ανεξάρτητες επιχειρήσεις μπορούν, σε περίπτωση διαδοχής, να αντιμετωπιστούν ως μία ώστε η ευθύνη σχετικά με την κατά παράβαση του ανταγωνισμού συμπεριφορά της παλιάς επιχείρησης να μπορεί να αποδοθεί στη νέα οντότητα. Προϋπόθεση είναι να υπάρχει

μία λειτουργική και οικονομική συνέχεια ανάμεσα στην αρχική επιχείρηση, η οποία προέβη στην παράβαση, και τη διάδοχη επιχείρηση.⁶

Περαιτέρω, η Επιτροπή, επί του θέματος που θίχθηκε ότι από το 1990 μέχρι σήμερα που εξετάζεται η καταγγελία οι περισσότεροι από τους τότε αχθοφόρους έχουν συνταξιοδοτηθεί, και αξιολογώντας τα δεδομένα, έχει καταλήξει στη θέση ότι, εφόσον η υπό εξέταση παράβαση είναι συνεχιζόμενη, δεν έχει εκλείψει μέχρι σήμερα το αντικείμενό της και επιπρόσθετα, έχει λάβει υπόψη της όσα προαναφέρθηκαν σχετικά. Ότι δηλαδή, αφής στιγμής ο ΣΑΛΑ αντιπροσωπεύει τα μέλη του μέσω των οργάνων του και αποτελεί ένωση επιχειρήσεων και επιχείρηση στα πλαίσια του δικαίου του ανταγωνισμού, τυγχάνει εφαρμογής ο Νόμος και η σχετική διαδικασία της Επιτροπής.

Αναφορικά με το γιατί οι ενέργειες των καταγγελλόντων είχαν ως στόχο σε Δικαστηριακό επίπεδο μόνο την ΑΛΚ, η Επιτροπή καταρχήν δεν μπορεί να γνωρίζει τους λόγους που οι καταγγέλλοντες δεν κινήθηκαν νομικά εναντίον του ΣΑΛΑ, ούτε και την αφορά το θέμα καθώς δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητές της. Εξάλλου, ο Νόμος περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού και η σχετική διαδικασία που εφαρμόζει η Επιτροπή, ως έχει ξεκαθαριστεί ανωτέρω, της επιτρέπει να επέμβει και να απευθυνθεί εναντίον του ΣΑΛΑ και μόνο, δεδομένου ότι δρα και αποφασίζει ως ένωση επιχειρήσεων και ως επιχείρηση στα πλαίσια της έννοιας του ανταγωνισμού.

Μέσα από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου που έχουν παρατεθεί από το δικηγόρο του ΣΑΛΑ, οι οποίες είναι η Προσφυγή αρ. 818/93, η Προσφυγή αρ. 170/96, η Προσφυγή αρ. 1316/2000 και η Πολιτική Έφεση αρ. 10771, οι οποίες αφορούν αρχικά τη μη παράδοση της άδειας αχθοφόρου και την ενεργοποίηση/υλοποίηση αυτής από την ΑΛΚ προς τους καταγγέλλοντες, και κατόπιν την έγερση αξιώσεων αποζημιώσεων από τον καταγγέλλοντα κο Καπνίση εναντίον της ΑΛΚ, η Επιτροπή παρατηρεί ότι μέχρι και τις 5 Ιουνίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε σχετική απόφαση από το Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου για την υπ' αριθμό Υπόθεση 1316/2000, οι καταγγέλλοντες βρίσκονταν ακόμη ενώπιον δικαστηρίου διεκδικώντας κάποια δικαιώματά τους.

- Ο τρίτος ισχυρισμός του δικηγόρου του ΣΑΛΑ αναφέρεται στις διάφορες ανακλήσεις αποφάσεων που πραγματοποιήθηκαν από την Επιτροπή λόγω

---

⁶ Βλ. σχετικά 94/599/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουλίου 1994 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΚ Υπόθεση (IV/31.865, PVC) ΕΕ L 239 της 14/09/1994 σ. 0014 – 0035.

παράνομων ή παράτυπων Προέδρων και στο ότι, σε κάθε νέα Έκθεση Αιτιάσεων χρησιμοποιήθηκε το ίδιο πραγματικό υλικό χωρίς να διεξαχθεί νέα έρευνα με ευρήματα, ενώ χρησιμοποιείται η «πεπατημένη», η οποία έχει ως βάση νομικώς εσφαλμένα εφαιθήρια.

Η Επιτροπή, αναφορικά με τις πιο πάνω παρατηρήσεις, κρίνει σκόπιμο να επαναλάβει όσα κατεγράφησαν κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2012, τα οποία και κοινοποιήθηκαν προς τα εμπλεκόμενα μέρη με επιστολές ημερομηνίας 24/2/2012:

«Η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού συνήλθε σήμερα για να εξετάσει την υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλο καταγγελία, υπό τη νέα σύνθεση της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως η απόφασή του ημερομηνίας 20/12/2011.

Προς τούτο, η Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής, υπογράμμισαν πως έχουν μελετήσει το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης και διαπίστωσαν ότι είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης. Στη συνέχεια οι λειτουργοί της Υπηρεσίας αποχώρησαν.

Η Επιτροπή εξέτασε την πιο πάνω υπόθεση υπό το φως της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ημερομηνίας 25 Μαΐου 2011, στις Προσφυγές με αρ. 1544/09, 1545/09, 1596/09 και 1601/09 (ΕχxonMobil Cyprus Ltd κ.α. και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού) στην οποία κρίθηκε ότι ο διορισμός του Προέδρου της ΕΠΑ δεν ήταν νόμιμος. Ταυτόχρονα έλαβε υπόψη τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με ημερομηνίες 20/12/2007 (αρ. φακ. Γ.Ε.Ε. 20(A)/1982/9 και 18 Ιουλίου 2011 (αρ. φακ. Γ.Ε. 50(A)/2005/N.52/2).

Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι αποφάσεις της οι οποίες λήφθηκαν στην πιο πάνω υπόθεση, λήφθηκαν ενόσω ο κ. Κωστάκης Χριστοφόρου ήταν Πρόεδρος της Επιτροπής, γεγονός που τις καθιστά ελαττωματικές. Περαιτέρω, πρόκειται για αποφάσεις οι οποίες είναι δυσμενείς για τον ιδιώτη και η ανάκληση τους είναι δυνατή οποτεδήποτε χωρίς χρονικούς περιορισμούς (Σπηλιωτόπουλου Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου έβδομη έκδοση, παράγραφος 178). Η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε ότι λόγω της συμμετοχής του κ. Κωστάκη Χριστοφόρου στη σύνθεση της, όλες οι αποφάσεις οι οποίες έχουν ληφθεί από την Επιτροπή στην πιο πάνω υπόθεση πρέπει να ανακληθούν και με την παρούσα απόφαση ανακαλούνται.

Ύστερα από την ανάκληση των πιο πάνω αποφάσεων η Επιτροπή προχώρησε στην εξ' υπαρχής εξέταση της υπόθεσης, δεδομένου ότι η ανάκληση εξαφανίζει εξ' υπαρχής την πράξη, ανατρέχει στο χρόνο της έκδοσής της και αποκαθιστά τη νομική κατάσταση που υπήρχε πριν από την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης (Σπηλιωτόπουλου πιο πάνω, παράγ.181).

Αφού έλαβε υπόψη το υλικό το οποίο βρισκόταν ενώπιον της Επιτροπής κατά το χρόνο λήψης της ανακαλούμενης απόφασης ημερομηνίας 31 Οκτωβρίου 2008 για διεξαγωγή έρευνας, η Επιτροπή έκρινε ότι το εν λόγω υλικό δικαιολογεί τη διεξαγωγή έρευνας από την Υπηρεσία. Ως εκ τούτου, αποφάσισε όπως υιοθετήσει την απόφαση ημερομηνίας 14 Φεβρουαρίου 2008, δίδοντας οδηγίες στην Υπηρεσία να προβεί στη διεξαγωγή έρευνας με βάση το υφιστάμενο κατά το κρίσιμο χρόνο, νομικό και πραγματικό καθεστώς.

Η Επιτροπή σημείωσε επίσης, πως η Νομολογία επιτρέπει στην Υπηρεσία να κάνει χρήση του υπάρχοντος στο φάκελο υλικού γιατί θεωρεί ότι αποτελεί νόμιμο στοιχείο κρίσης ή στοιχείο για το οποίο δεν διαπιστώνεται οποιαδήποτε μεμπτότητα στον τρόπο με τον οποίο έχει εξασφαλιστεί (Α.Η.Κ. –v- Ευσταθιάδη (2022) 3 Α.Α.Δ. 436Μ 439, Χατζηγεωργίου –v- Δημοκρατίας (1993) 3 Α.Α.Δ. 23, 29 και τις υποθέσεις οι οποίες αναφέρονται σ' αυτή και Συμεωνίδου κ.α. –v- Δημοκρατίας (1997) 3 Α.Α.Δ. 145, 156, στην οποία ύστερα από ακυρωτική απόφαση, τα στοιχεία τα οποία είχαν προσκομιστεί στο πλαίσιο της αρχικής διαδικασίας είχαν νομίμως τεθεί ενώπιον του διοικητικού οργάνου στα πλαίσια της διαδικασίας που ακολούθησε ως αποτέλεσμα της ακυρωτικής απόφασης). Η Επιτροπή υπογραμμίζει περαιτέρω την απόφαση της ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση Δημήτρης Μπάρτζος κ.ά. –v- Δημοκρατίας (2009) 3 Α.Α.Δ. 7, η οποία υιοθετήθηκε και στην υπόθεση P. Tofinis Estates Ltd –v- Δημοκρατίας (2009) 3 Α.Α.Δ. 337 στην οποία σημειώθηκαν τα εξής σημαντικά:

«Στην εν λόγω υπόθεση Μπάρτζος κ.ά. v. Δημοκρατίας, την προσβληθείσα απόφαση στο αρχικό στάδιο υπέγραψε ο Λειτουργός Κ. Τσαγγαρίδης «για Έφορο ΦΠΑ». Κατά τα υπόλοιπα τα γεγονότα των δυο υποθέσεων και ο τρόπος με τον οποίο έγινε η επανεξέταση από την Έφορο ΦΠΑ είναι ακριβώς ο ίδιος.

Εξετάσαμε τους αντίστοιχους ισχυρισμούς. Έχουμε καταλήξει ότι η παρούσα περίπτωση δεν διαφοροποιείται με οποιοδήποτε τρόπο από την προαναφερθείσα υπόθεση, στην οποία η Ολομέλεια, απορρίπτοντας την έφεση, μεταξύ άλλων, είπε τα ακόλουθα:

«Η εξουσιοδότηση της Εφόρου προς το λειτουργό, όπως αυτή αναφέρεται στην απόφαση στην Προσφυγή 785/2003, ήταν «να ασκεί εκ μέρους μου τις εξουσίες και τα καθήκοντα που ανατίθενται σε μένα από τον Περί Φόρου Προσπιθέμενης Αξίας Νόμο 246/1990». Ως εκ τούτου, κρίνουμε πως όχι μόνο η επιβολή της φορολογίας έγινε από αναρμόδιο πρόσωπο, αλλά και η διεξαγωγή της έρευνας. Όμως, είναι η κατάληξή μας πως, παρόλο τούτο, τίποτε δεν εμπόδιζε την Έφορο ΦΠΑ να βασισθεί στα ήδη εξασφαλισθέντα πραγματικά δεδομένα, δηλαδή τα βιβλία των εφεσειόντων, το ημερολόγιο, και τα άλλα τεκμήρια που εξασφαλίστηκαν ως αποτέλεσμα της έρευνας. Τα στοιχεία και δεδομένα αυτά ήταν ήδη στην κατοχή της Εφόρου ΦΠΑ, θα ήταν δε χωρίς έννοια οποιαδήποτε ενέργεια για νέα έρευνα με σκοπό την εξασφάλιση στοιχείων.»

Τα πιο πάνω τυγχάνουν εφαρμογής, κατ' αναλογία, και στα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης και επομένως η κατάληξή μας είναι ότι η έφεση δεν ευσταθεί.»

Με βάση όλα τα ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληξε ότι δικαιολογείται η διεξαγωγή της έρευνας και έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία για την εξ' ύπαρχης διεξαγωγή της ακολουθώντας την κατά νόμο ενδεδειγμένη διαδικασία καθώς και την υποβολή της σχετικής έκθεσης της Υπηρεσίας εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Ως εκ τούτου, δίνονται ανάλογες οδηγίες στην Υπηρεσία. Η Επιτροπή καλεί ακόμα την Υπηρεσία να ενημερώσει σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη.»

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα καταχωρημένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης στοιχεία μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν. Η εκ νέου αίτηση για λήψη τους και/ή εκ νέου αποστολή τους από τα εμπλεκόμενα μέρη δεν θα είχε καμία ουσία, καθώς δεν θα άλλαζαν τα δεδομένα και/ή τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, αλλά ούτε και μπορούσαν να αμφισβητηθούν.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορθά έγινε η ανάκληση των αποφάσεων της και η Επιτροπή προχώρησε στην εξ' ύπαρχης εξέταση της υπόθεσης, αφού ως είναι νομολογιακά θεμελιωμένο η ανάκληση εξαφανίζει την πράξη και ανατρέχει στο χρόνο έκδοσης της. Στη βάση των γεγονότων και δεδομένων της υπόθεσης και για λόγους επανεξέτασης της εν προκειμένω καταγγελίας, η Επιτροπή έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία για εξ' ύπαρχης έρευνα, η οποία έγινε αφού μελετήθηκαν και αξιολογήθηκαν τα στοιχεία και οι πληροφορίες που βρίσκονταν εντός του διοικητικού φακέλου, και στη συνέχεια κατατέθηκαν τα συμπεράσματά της. Σημείο αναφοράς στάθηκε το άρθρο 58 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999 (Αρ. 158(Ι)/99), το οποίο αναφέρει ότι: «58. Κατά την επανεξέταση πράξης

της που έχει ακυρωθεί, η διοίκηση οφείλει να λάβει υπόψη το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο που εκδόθηκε η σχετική απόφαση της. Κατ' εξαίρεση και τηρουμένων των διατάξεων οποιουδήποτε άλλου νόμου είναι εφαρμοστέο το κατά το χρόνο της έκδοσης της νέας πράξης νομικό καθεστώς, όταν το νεότερο νομοθέτημα είναι αναδρομικής ισχύος ή όταν προκύπτει από αυτό ότι ο νομοθέτης δεν ανέχεται στο εξής την εφαρμογή των παλαιών διατάξεων.». Ιδιαίτερα καθοδηγητική υπήρξε ως προς τούτο και η σχετική νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 58 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999, Ν.158(Ι)/99.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή απορρίπτει τον ισχυρισμό του δικηγόρου του ΣΑΛΑ ότι δεν πραγματοποιήθηκε εξ' υπαρχής έρευνα.

- Ο επόμενος ισχυρισμός του δικηγόρου του ΣΑΛΑ αφορούσε την εφαρμογή από την Επιτροπή Νόμου αναδρομικώς, μη ισχύοντος κατά τον ισχυριζόμενο χρόνο παράβασης. Ο δικηγόρος παρέπεμψε την Επιτροπή στη νομική ρήση και/ή νομικό δόγμα «*nullum crimen, nulla poena sine lege scripta, stricta, praevia, certa*».

Κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, ο εν λόγω δικηγόρος ανέπτυξε περαιτέρω τη θέση του υποβάλλοντας το ερώτημα: «*εάν οι προηγηθείσες αποφάσεις της Επιτροπής ήσαν παράτυπες, παράνομες, αντινομικά, τα συναχθέντα υπό προηγηθεισών Επιτροπών συμπεράσματα δυνάμει υπ' αυτών κριθέντος υλικού χωρίς νέα έρευνα είναι νόμιμα και ασφαλή;*». Συνεχίζοντας, κατέθεσε ότι η χρήση του Νόμου 13(Ι)/2008 είναι αντισυνταγματική και παράνομη, αναφερόμενος και σε σχετικό σημείωμα που ετέθη ενώπιον της Επιτροπής ημερομηνίας 19/12/2008.

Η Επιτροπή επί τούτου αντιπαραβάει την εξουσία που της παρέχει το άρθρο 53(4) του Νόμου και ιδιαίτερα οι μεταβατικές του ρυθμίσεις, το οποίο έχει ως ακολούθως:

«*53(4) Η διαδικασία διεκπεραίωσης υποθέσεων, εξέτασης καταγγελιών και διενέργειας αυτεπάγγελτων ερευνών, περιλαμβανομένης της διαδικασίας λήψης προσωρινών μέτρων, οι οποίες κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου, εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού που έχει ιδρυθεί δυνάμει του άρθρου 8 των περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμων του 1989 μέχρι (Αρ. 2) του 2000, θεωρείται εκκρεμούσα ενώπιον της Επιτροπής με βάση τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.*»»

Η όλη διαδικασία πραγματοποιήθηκε με δεδομένο ότι δεν είχαν τροποποιηθεί τα πραγματικά γεγονότα ή/και νομικά δεδομένα της καταγγελίας. Εξάλλου, η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ότι, τόσο οι παραβάσεις που προέβλεπε στα άρθρα 4 και 6 ο καταργηθέν Νόμος 207/1989, όσο και οι παραβάσεις στα άρθρα 3 και 6 που προβλέπει ο ισχύον Νόμος 13/(Ι)/2008, είναι πανομοιότυπες τόσο μεταξύ τους όσο και με τις πρόνοιες των αντίστοιχων άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.

Επίσης, η αναφορά που γίνεται σε σχετικό σημείωμα ημερομηνίας 19/12/2008 θεωρείται άτοπη και άνευ ουσίας, καθώς το εν λόγω σημείωμα ουδέποτε τέθηκε ενώπιον της Επιτροπής, αλλά αφορούσε άλλη διαδικασία, και το γεγονός ότι βρίσκεται καταχωρημένο εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, δεν επηρέασε ουδόλως τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής, τα οποία βασίστηκαν, μεταξύ άλλων, στη νέα εξ' υπαρχής έρευνα της Υπηρεσίας, τα συμπεράσματα της οποίας παρουσιάζονται σε σχετική έκθεση που καταχωρήθηκε στις 27 Μαρτίου 2012, η οποία κοινοποιήθηκε μαζί με την Έκθεση Αιτιάσεων στα εμπλεκόμενα μέρη.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή, χωρίς να θέλει να επαναλαμβάνεται, επισημαίνει ότι στην παρούσα περίπτωση υπάρχει άφθονη σχετική νομολογία⁷ για την εφαρμογή του άρθρου 58 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999, Ν.158(Ι)/99, όπου το Ανώτατο Δικαστήριο δέχθηκε ότι δεσμευτικό είναι το ισχύον κατά το χρόνο της επανεξέτασης δίκαιο, αφού η πράξη εκδίδεται, κατά λογική ανάγκη, στο παρόν και όχι στο παρελθόν. Επίσης, η Επιτροπή θα ήθελε επ' αυτού να σημειώσει ότι στην ακυρωθείσα πράξη, ήτοι την απόφασή της ημερομηνίας 27/7/2009, το νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο λήψης αυτής ήταν ο ισχύον Νόμος 13(Ι)/2008.

- Ακολούθως, στις γραπτές παρατηρήσεις του, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ αναφέρθηκε στο ότι η κατ' ισχυρισμόν της Επιτροπής δήθεν κατ' εξακολούθηση παράβαση εκ μέρους των αδειούχων αχθοφόρων στην Έκθεση Αιτιάσεων, είναι επίπλαστη και/ή αυθαίρετη και/ή μη εδραζόμενη επί πραγματικών αποδεικτικών υλικών, καθότι οι καταγγέλλοντες ουδέποτε ήσαν έτοιμοι προς ένταξη στην τάξη των αδειούχων αχθοφόρων διά της καταβολής του αντίστοιχου από αυτούς μεριδίου συμμετοχής για τα μηχανήματα που διέθεταν οι αδειούχοι αχθοφόροι. Αναφέρεται επίσης ότι ουδέποτε και με οποιονδήποτε τρόπο οι καταγγέλλοντες προέβησαν σε διάβημα προς τους αδειούχους αχθοφόρους.

---

⁷ Βλ. σχετικά Υπόθεση Αρ. 695/2001, [ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΑΓΡΟΤΟΥ v. ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ](#), (2003) 4 ΑΑΔ 1095, [27 Νοεμβρίου, 2003](#).

Στη συνέχεια, ο ευπαιδευτος δικηγόρος ανέφερε ότι η ΑΛΚ είναι κυρίαρχος του λιμενικού χώρου, εκδίδουσα τις άδειες αχθοφόρων και επιτρέπουσα ή μη την είσοδο στο λιμένα κατά την κρίση της. Από τις ενώπιον της Επιτροπής επιστολές προκύπτει ότι η ΑΛΚ έκρινε ακατάλληλους τους καταγγέλλοντες και με επιστολή της απαγόρευσε την είσοδο σε αυτούς στο λιμενικό χώρο. Σχετικά, επισυνάφθηκε επιστολή ημερομηνίας 9/3/1999. Επομένως, είναι ισχυρισμός του δικηγόρου του ΣΑΛΑ ότι, η εκ πρώτης όψεως και/ή τελική απόφαση της Επιτροπής για κατ' εξακολούθηση παράβαση των άρθρων του Νόμου είναι νομικά αβάσιμη, ανεδαφική, αστήρικτη και μετέωρη και, αν υφίστατο οποιαδήποτε κατ' ισχυρισμόν παράβαση, αυτή έχει παραγραφεί.

Αναφορικά με το θέμα της παραγραφής, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ, κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία ανεφέρθη εκτενέστερα κάνοντας επίσης λόγο για τη δημιουργία δεδικασμένου και ότι η αποδοχή ακύρωσης της προσβληθείσας απόφασης από μέρος της Νομικής Υπηρεσίας αποτελεί κλασικό παράδειγμα δεδικασμένου «*Estoppel by record on rem judicatam*». Ως εκ τούτου, εξαιτήθηκε την άρση της διαδικασίας ως καταχρηστικής και, κατά συνέπεια, τη μη επανάληψή της. Περαιτέρω, σημειώθηκε ότι έχει δημιουργηθεί το αίσθημα της καταδίωξης του ΣΑΛΑ και ότι το δικαζόμενο, όπως αναφέρει, αδίκημα, είναι είκοσι δύο ετών, από το 1990.

Στη βάση των πιο πάνω παρατηρήσεων του δικηγόρου του ΣΑΛΑ, η Επιτροπή, επιθεωρώντας το ενώπιόν της υλικό και την επιστολή η οποία επισυνάφθηκε από τον ΣΑΛΑ, έχει να παρατηρήσει ότι κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης, σύμφωνα με την ΑΛΚ, το ιστορικό και τα στοιχεία που δόθηκαν περιληπτικά εξηγήθηκαν ως εξής:

Σε σχετική ερώτηση που τέθηκε από την Υπηρεσία για το εάν παραπονέθηκαν αδειούχοι αχθοφόροι ότι δεν τους εξασφαλιζόταν εργασία, η ΑΛΚ ανέφερε ότι το 1990, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΛΚ αποφάσισε να εγκρίνει νέες άδειες αχθοφόρων, για τις οποίες έγιναν όλες οι σχετικές διαδικασίες, δημοσιεύθηκαν και υποβλήθηκαν ενενήντα (90) αιτήσεις από τις οποίες πενήντα δύο (52) αιτητές κλήθηκαν σε συνέντευξη.

Σύμφωνα με έκθεση που είχε ετοιμαστεί από ανεξάρτητους Συμβούλους, η Διεύθυνση εισηγήθηκε την έκδοση εικοσιοκτώ (28) νέων αδειών. Κατόπιν πίεσης της ηγεσίας των αδειούχων αχθοφόρων, το Συμβούλιο ενέκρινε την έκδοση 39 νέων αδειών στο Λιμάνι Λεμεσού. Επίσης, κατόπιν ασκήσεως πιέσεων από τους υπόλοιπους υποψηφίους, το Συμβούλιο προχώρησε στην έγκριση ακόμα δεκατριών (13) νέων αδειών, ενώ ο ΣΑΛΑ αντέδρασε γι' αυτή την απόφαση του Συμβουλίου και

αρνήθηκε να δεχθεί τα νέα πρόσωπα στις τάξεις του, προφασιζόμενος ως «δικαιολογία» τη μονομερή ενέργεια της ΑΛΚ να αυξήσει τον αριθμό των αχθοφόρων χωρίς τη δική του συμμετοχή, σύμφωνα με την πρόταση που έκανε στην ΑΛΚ για σταδιακή πρόσληψη οκτώ (8) νέων μελών με βάση κοινώς αποδεκτά κριτήρια, ώστε κατά τον ισχυρισμό του «να προσληφθεί το καταλληλότερο υπό τις περιστάσεις προσωπικό».

Η ΑΛΚ ανέφερε ότι, κατά καιρούς, έθεσε το θέμα αποδοχής των ατόμων στους οποίους είχε εκδώσει άδειες, χωρίς όμως αυτό να γίνει αποδεκτό από τον ΣΑΛΑ.

Ο δικηγόρος, ο οποίος εκπροσωπούσε κατά ή περί το 1999 τα δεκατρία (13) άτομα στα οποία εκδόθηκε άδεια αδειούχου αχθοφόρου από την ΑΛΚ, ανάμεσα στα οποία ήταν και οι καταγγέλλοντες, απέστειλε αρκετές επιστολές προς την ΑΛΚ ζητώντας της αρχικά καθορισμό χώρου εκτέλεσης της εργασίας των νέων αδειούχων αχθοφόρων, καθότι συνέστησαν νέο ΣΑΛΑ Λεμεσού. Επ' αυτού, η ΑΛΚ απάντησε ότι θα έπρεπε να εκδώσει σχετική άδεια με όρους, τους οποίους θα έκρινε σκόπιμους να καθορίσει, και αφού προηγουμένως ενέκρινε τα συγκεκριμένα μηχανήματα.

Κατόπιν συζήτησης του θέματος σε συνεδρία ημερομηνίας 20/9/1999 του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΛΚ, πραγματοποιήθηκε συνάντηση Επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου με το δικηγόρο των δεκατριών (13) ατόμων, κατά την οποία ενημέρωσαν την ΑΛΚ ότι ακόμη εξακολουθούσαν να ενδιαφέρονται να ενταχθούν στον υφιστάμενο ΣΑΛΑ Λεμεσού. Ακολούθως, η Επιτροπή του Συμβουλίου είχε διαβουλεύσεις με τον ΣΑΛΑ Λεμεσού για το θέμα και οι εκπρόσωποι αυτού την πληροφόρησαν ότι δεν ήταν διατεθειμένος να δεχθεί οποιονδήποτε.

Όσον αφορά την επιστολή ημερομηνίας 9/3/1999, η οποία δόθηκε από τον ΣΑΛΑ, η Επιτροπή παρατηρεί ότι πρόκειται για επιστολή της ΑΛΚ προς το δικηγόρο των δεκατριών ατόμων, με την οποία πληροφορείται ότι το θέμα της δημιουργίας νέου ΣΑΛΑ μελετάται από την ΑΛΚ και του υποδεικνύεται ότι, με βάση τη νομοθεσία της ΑΛΚ, απαγορεύεται η εγκατάσταση σε περιοχή λιμένος οιοδήποτε μηχανήματος, εκτός εάν δοθεί προηγουμένως άδεια από την ΑΛΚ και με όρους που αυτή θα καθορίσει.

Κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, η αρμόδια λειτουργός της ΑΛΚ επιβεβαίωσε τα πιο πάνω.

Έχοντας λοιπόν η Επιτροπή τα πιο πάνω υπόψη της και αφού προηγουμένως έχει προβεί σε πλήρη διερεύνηση των κατατεθειμένων εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης στοιχείων και όσων μέχρι στιγμής ελέχθησαν από αμφότερα τα μέρη στην ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι καταγγέλλοντες με επανειλημμένες κατά διαστήματα ενέργειες και οχλήσεις, κυρίως μέσω πιέσεων της ΑΛΚ, επιδίωξαν την εισδοχή τους στον ΣΑΛΑ, χωρίς αυτή να γίνει αποδεκτή. Δεν προκύπτει ότι η ΑΛΚ έκρινε με οποιονδήποτε τρόπο ακατάλληλους τους καταγγέλλοντες προς παραχώρηση της άδειας του αδειούχου αχθοφόρου, αλλά ούτε και έχει διαφανεί καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι με επιστολή της απαγόρευσε την είσοδο σε αυτούς στο λιμενικό χώρο.

Όσον αφορά το θέμα που θίγεται περί παραγραφής της οποιασδήποτε παράβασης και την αναφορά στο άρθρο 41(1)(α), (β), (2) και (3) του Νόμου, σχετιζομένου με την παραγραφή οιοδήποτε δικαιώματος των καταγγελλόντων, η Επιτροπή παραθέτει το εν λόγω άρθρο, το οποίο προνοεί τα εξής:

«41.-(1) Η Επιτροπή αποστερείται της εξουσίας προς επιβολή διοικητικών προστίμων για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος Νόμου και/ή του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, εάν δεν ασκήσει την εξουσία αυτή μέσα στις ακόλουθες προθεσμίες:

(α) μέσα σε προθεσμία τριών ετών, προκειμένου περί παραβάσεων διατάξεων αναφορικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων,

(β) μέσα σε προθεσμία πέντε ετών, προκειμένου περί των υπολοίπων παραβάσεων.

(2) Η προθεσμία προσμετρείται από την ημέρα που συντελέστηκε η παράβαση, σε περίπτωση δε κατ' εξακολούθηση ή κατ' επανάληψη παράβασης από την ημέρα που τερματίστηκε η παράβαση.

(3) Η προθεσμία διακόπτεται με την κίνηση διαδικασίας εξέτασης από την Επιτροπή κατά τα οριζόμενα στο εδάφιο (1) του άρθρου 17.»

Ενεργώντας στη βάση του άρθρου αυτού, η Επιτροπή κρίνει ότι έχει κάθε δικαίωμα να εξετάσει την παρούσα καταγγελία, καθώς δεν έχει παρέλθει οποιαδήποτε εκ του Νόμου παραγραφή. Η παράβαση που εξετάζεται συντελέστηκε μεν περί το 1990, αλλά αποτελεί κατ' εξακολούθηση παράβαση καθώς οι καταγγέλλοντες κατήγγειλαν το θέμα ενώπιον της Επιτροπής το 2006 και μέχρι σήμερα βρίσκονται ενώπιόν της, υποστηρίζοντας την ίδια κατ' εξακολούθηση παράβαση εκ μέρους του ΣΑΛΑ.

Η δε προθεσμία διακόπηκε βάσει του άρθρου 41(3) του Νόμου επανειλημμένα για διάφορους λόγους από το 2006 και μετά και, ως εκ τούτου, η προθεσμία των πέντε ετών που θέτει ο Νόμος δεν συμπληρώθηκε, ακόμα και εάν υποθεθεί ότι η κατ' ισχυρισμόν παράβαση τερματίσθηκε κατόπιν της υποβολής της καταγγελίας από μέρους των καταγγελλόντων το 2006.

Αναφορικά με το θέμα του δεδिकाσμένου που τέθηκε λόγω της αποδοχής ακύρωσης της προσβληθείσας απόφασης της Επιτροπής από τη Νομική Υπηρεσία, η Επιτροπή σημειώνει σχετικά ότι, το δεδिकाσμένο είναι η κυριότερη έννομη συνέπεια της (τελεσίδικης) δικαστικής απόφασης. Είναι η δέσμευση ορισμένου κύκλου προσώπων από τη (θετική ή αρνητική) διάγνωση της έννομης σχέσης που κρίθηκε.⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 59(1) του Νόμου 158(Ι)/99, προνοούνται τα εξής:

«59.-(1) Οι αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχουν ισχύ δεδिकाσμένου. Η ακυρωτική απόφαση ισχύει έναντι όλων. Η απορριπτική απόφαση ισχύει έναντι του αιτούντος.

(2) Κατά την επανεξέταση, η διοίκηση δεσμεύεται από το διατακτικό της δικαστικής απόφασης και από τις διαπιστώσεις του Δικαστηρίου για την ύπαρξη ορισμένων νομικών και πραγματικών καταστάσεων που υφίσταντο κατά το χρόνο της έκδοσης της πράξης στις οποίες στηρίχθηκε το διατακτικό της απόφασης.»

Στην προκειμένη περίπτωση, η ακυρωτική απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου εκδόθηκε κατόπιν αποδοχής ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης της Επιτροπής λόγω της απόφασης της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ημερομηνίας 25/5/2011, στις προσφυγές με αριθμό 1544/2009, 1545/2009, 1596/2009 και 1601/2009, με την οποία κρίθηκε ότι ο διορισμός του Προέδρου της Επιτροπής κ. Κωστάκη Χριστοφόρου δεν ήταν νόμιμος.

Επομένως, η επανεξέταση της καταγγελίας από την Επιτροπή πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τον προαναφερόμενο λόγο της ακυρωτικής απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Ας σημειωθεί επίσης ότι, η Επιτροπή δεν επιδιώκει την «καταδίωξη» του ΣΑΛΑ για οποιονδήποτε λόγο αλλά, ως το αρμόδιο διοικητικό όργανο με ενώπιόν του μία καταγγελία, οφείλει να προχωρήσει στην έκδοση σχετικής απόφασης, εφαρμόζοντας

---

⁸ Κώστας Μπέης «Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας-Θεμελιακές Έννοιες» έκδοση Αφοί Π. Σάκκουλα [1994] Αθήνα σελ.271.

τις γενικές αρχές δικαίου που αναμένει από αυτήν να εφαρμόσει ο κάθε παραπονούμενος.

- Εν συνεχεία, ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τις πρόνοιες του άρθρου 7(1) (β) και (2) του Νόμου.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου θα ήτο άστοχη καθώς, χωρίς να θέλει να προχωρήσει σε λεπτομερειακή νομική ανάλυση του εν λόγω άρθρου και για το πότε ομιλούμε περί επιχειρήσεων επιφορτισμένων με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου, αναφέρει ότι το άρθρο 2 του Νόμου δίδει τον ορισμό για το δημοσιονομικό μονοπώλιο, ενώ το Πράσινο⁹ και το Λευκό Βιβλίο,¹⁰ που υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, αναφέρουν και επεξηγούν το ρόλο και την έννοια των υπηρεσιών αυτών ως εξής:

«Η πραγματικότητα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, στις οποίες περιλαμβάνονται υπηρεσίες τόσο οικονομικού όσο και μη οικονομικού συμφέροντος, είναι περίπλοκη και διαρκώς μεταβαλλόμενη. Καλύπτει ένα μεγάλο εύρος διαφόρων τύπων δραστηριοτήτων, από τις μεγάλες βιομηχανίες δικτύου (ενέργεια, ταχυδρομικές υπηρεσίες, μεταφορές και τηλεπικοινωνίες) έως την υγεία και την εκπαίδευση, διαφορετικών διαστάσεων, από ευρωπαϊκές ή και παγκόσμιες έως στενά τοπικές, και διαφορετικών φύσεων, οικονομικές ή μη οικονομικές. Η οργάνωση αυτών των υπηρεσιών ποικίλλει ανάλογα με τις πολιτιστικές παραδόσεις, την ιστορία και τις γεωγραφικές συνθήκες κάθε κράτους μέλους και ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης δραστηριότητας, ιδίως όσον αφορά την τεχνολογική ανάπτυξη.»¹¹

Επίσης αναφέρεται ότι, «ο όρος **«υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος»** χρησιμοποιείται στα άρθρα 16 και 86 παράγραφος 2 της συνθήκης. Δεν ορίζεται ούτε στη συνθήκη ούτε στο παράγωγο δίκαιο. Ωστόσο στην κοινοτική πρακτική επικρατεί ευρεία συμφωνία ότι, ο όρος αναφέρεται σε υπηρεσίες οικονομικής φύσης για τις οποίες τα κράτη μέλη ή η Κοινότητα έχουν επιβάλει συγκεκριμένες υποχρεώσεις παροχής δημόσιων υπηρεσιών με βάση ένα κριτήριο

---

⁹ Πράσινο βιβλίο της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 2003, για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας [COM(2003) 270 τελικό], Επίσημη Εφημερίδα C 76, 25.03.2004.

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Λευκό Βιβλίο σχετικά με τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας» [2004], COM/2004/0374 final.

¹¹ Βλ. *supra* υποσ. 9, παρ. 10.

περί γενικού συμφέροντος. Η έννοια των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος καλύπτει επομένως συγκεκριμένες υπηρεσίες που παρέχονται από τις μεγάλες βιομηχανίες δικτύων κοινής ωφέλειας, όπως οι μεταφορές, οι ταχυδρομικές υπηρεσίες, η ενέργεια και οι επικοινωνίες. Ωστόσο ο όρος καλύπτει επιπλέον κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα που υπόκειται σε υποχρεώσεις παροχής δημοσίων υπηρεσιών.»¹²

E. ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η Επιτροπή, ολοκληρώνοντας ως ανωτέρω την εξέταση όλων των προκαταρκτικών παρατηρήσεων/ενστάσεων που εγέρθηκαν από το δικηγόρο του καταγγελλόμενου ΣΑΛΑ, προχώρησε στην εξέταση των πιθανολογούμενων παραβάσεων και των γεγονότων που συνθέτουν την υπό αναφορά υπόθεση, έχοντας υπόψη τούς εκατέρωθεν ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν μέσα από τις προφορικές και γραπτές θέσεις των εμπλεκόμενων μερών, τις οποίες εξέτασε ενδελεχώς.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη τα ανωτέρω και ειδικότερα τα γεγονότα που συνθέτουν την υπό αναφορά καταγγελία, επικέντρωσε την προσοχή της, μεταξύ άλλων, στο γεγονός ότι η καταγγελία αφορά το ότι ο ΣΑΛΑ δεν δέχθηκε τη συμμετοχή των καταγγελλόντων στα πλαίσια της οργάνωσής του και αρνήθηκε να δεχθεί διευθέτηση των οικονομικών υποχρεώσεων των νέων αχθοφόρων, οι οποίες είθισται κάθε φορά που εισέρχονται νέοι αχθοφόροι στο επάγγελμα· την καταβολή, δηλαδή, στο ΣΑΛΑ μεριδίου ανάλογου με τη συμμετοχή τους στον μηχανικό εξοπλισμό που διαθέτουν οι υπόλοιποι αδειούχοι, μέλη του ΣΑΛΑ. Ως εκ τούτου, οι καταγγέλλοντες δεν μπορούσαν να εργαστούν ως αδειούχοι αχθοφόροι. Επίσης, εστιάστηκε στις αναφορές των καταγγελλόντων περί διεκδίκησης ίσης μεταχείρισης στο δικαίωμα εξάσκησης του δικαιώματος της άδειας εργασίας τους, κατά τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Αναφορικά με τη διερευνηθείσα καταγγελία, σε σχέση με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις οι οποίες διατυπώθηκαν στην Έκθεση Αιτιάσεων, με ημερομηνία 30 Απριλίου 2012, η Επιτροπή διαπίστωσε πως η εξέταση της υπόθεσης αφορά τις πρόνοιες των άρθρων 3(1)(β) και (δ) και 6(1)(β) και (γ) του Νόμου και ως εκ τούτου, η υπόθεση κρίνεται στη βάση των σχετικών άρθρων.

---

¹²Βλ. *supra* υποσ.10, σελ.26.

1. Παραβάσεις του Άρθρου 3 (1) (β) και (δ) του Νόμου

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(1) του Νόμου, απαγορεύονται όλες οι συμπράξεις επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, ιδιαίτερα δε οι συνιστάμενες –

«(α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής.

(β) στον περιορισμό ή τον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων.

(γ) στη γεωγραφική ή άλλη κατανομή των αγορών ή των πηγών προμήθειας.

(δ) στην εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

(ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες, δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.»

1.1 Σύμπραξη

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «Σύμπραξη» σημαίνει οποιαδήποτε τυπική ή άτυπη, γραπτή ή άγραφη, εκτελεστή κατά νόμο ή μη συμφωνία, ή την εναρμονισμένη πρακτική δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων ή την απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων.

(α) Απόφαση Ένωσης Επιχειρήσεων

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της ότι προς στοιχειοθέτηση των κατ' ισχυρισμό παραβάσεων του άρθρου 3(1)(β) και 3(1)(δ) του Νόμου, προαπαιτείται απόφαση της ενώσεως επιχειρήσεων και περαιτέρω παρακώλυση του ανταγωνισμού, καταλήγει με τους εξής συλλογισμούς:

Η απόφαση ένωσης επιχειρήσεων είναι εκείνη η πράξη ή παράλειψη που, βάσει της σύμπτωσης των δηλώσεων βούλησης τουλάχιστον μιας πλειοψηφίας των

επιχειρήσεων που μετέχουν στην ένωση, ρυθμίζει δεσμευτικά τις σχέσεις μεταξύ τους, λόγω και της υπάρχουσας οργανωτικής έννομης σχέσης.

Η νομολογία του ΔΕΕ αναφέρει ότι η «απόφαση» που πάρθηκε από την ένωση επιχειρήσεων, την οποία αποτελεί ο ΣΑΛΑ, είναι κάθε έκφραση βούλησης της ένωσης με οποιαδήποτε μορφή, όπως οδηγίες, εγκύκλιοι ή απλές συστάσεις, εφόσον έχουν καταρχήν χαρακτήρα υποχρεωτικό για τα μέλη.¹³

Η Επιτροπή σημειώνει βέβαια το γεγονός ότι ο ΣΑΛΑ δεν διαθέτει Καταστατικό που να προνοεί ρητά για τις αποφάσεις του. Παρόλα αυτά, φαίνεται όμως ότι ο ΣΑΛΑ διαθέτει εσωτερικούς κανόνες, τους οποίους εφαρμόζει εδώ και πάρα πολλά συναπτά έτη. Οι κανόνες αυτοί προνοούν για τη διοίκηση και οργάνωση του Συνδέσμου, ο οποίος διαθέτει οργανωτική δομή.

Επίσης, ο ΣΑΛΑ έχει αναφέρει ότι τα μέλη του τηρούν κανόνες, οι οποίοι ψηφίζονται στην έκτακτη ή τακτική Γενική Συνέλευσή τους, η οποία αποτελεί το ανώτατο όργανο αυτών και η οποία συγκαλείται ετησίως για την εκλογή του πενταμελούς συμβουλίου της, μέσω του οποίου εκπροσωπούνται σε όλα τα επίπεδα και ιδιαίτερα στην ΑΛΚ, οι αχθοφόροι. Σε άλλες συνελεύσεις εκλέγονται οι συντονιστές, οι οποίοι καθορίζουν τη μορφή εργασίας του κάθε αχθοφόρου αναλόγως των αναγκών στο λιμάνι Λεμεσού.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του ΣΑΛΑ, σημειώνονται τα κάτωθι:

- i. Διαθέτει τρία όργανα άσκησης πολιτικής και οργάνωσης της εργασίας. Τη Γενική Συνέλευση, το πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και τους Συντονιστές.*
- ii. Το ανώτατο όργανο του Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού είναι η Γενική Συνέλευση, κατά τη διάρκεια της οποίας καταρτίζονται και αποφασίζονται όλα τα σημαντικά θέματα στρατηγικής και ανάπτυξης του συνδέσμου. Το πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και οι συντονιστές εκλέγονται με ψηφοφορία από τη Γενική Συνέλευση.*
- iii. Το πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζουν ο Πρόεδρος και τέσσερα Μέλη και κύρια ευθύνη είναι η υλοποίηση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Έχει επίσης την αρμοδιότητα για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με άλλους φορείς και την προετοιμασία εισηγήσεων προς τη Γενική Συνέλευση σε σχέση*

---

¹³ Βλ. Υπόθεση 45/85, *Verband der Sachversicherer e.V. v. Commission*, [1987] ECR 405, παρ.28. Υπόθεση T-213/95 και T-18/96, *Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (SCK) and Federatie van Nederlandse Kraanbedrijven (FNK) κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, [1997] EC R II-01739, παρ. 157-164.

με την εύρυθμη λειτουργία, τον καταρτισμό στρατηγικής και ανάπτυξης του Συνδέσμου.

- iv. Η οργάνωση, ο έλεγχος της εργασίας και ο καταμερισμός του προσωπικού (μέλη και προσωπικό του Συνδέσμου), καθώς επίσης και του τεχνικού εξοπλισμού για τις διάφορες εργασίες, γίνεται σε καθημερινή βάση από ένα τετραμελές συντονιστικό όργανο. Το όργανο αυτό απαρτίζουν ο αρχισυντονιστής, με δύο βοηθούς συντονιστές και ο συντονιστής του σταθμού των εμπορευματοκιβωτίων.

Ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ, αν και δεν κατέθεσε κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία οποιοδήποτε στοιχείο αναφορικά με τη ληφθείσα απόφαση της ολομέλειας του ΣΑΛΑ να μην αποδεχθεί τους νέους αδειούχους αχθοφόρους, ανεφέρθη στο θέμα λέγοντας ότι: «Κάπου αναφέρεστε εις την Έκθεση Αιτιάσεως σας ότι η Ολομέλεια των Αχθοφόρων του ΣΑΛΑ, όχι των Αχθοφόρων του ΣΑΛΑ, απεφάσισε να μη προσφέρει εργασία ή να εμποδίσει τον καταγγέλλοντα εις το να προσφέρει υπηρεσία. Πού το βρήκατε αυτό; Βάσει ποιού υλικού έχετε βασίσει αυτή την αναφορά σας;».

Επ' αυτού, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο ΣΑΛΑ, σε σχετικές ερωτήσεις που του έγιναν κατά τη διερεύνηση της καταγγελίας από την Υπηρεσία αναφορικά με το θέμα της μη εισδοχής των καταγγελλόντων σε αυτόν, διαφαίνεται μέσα από τα κατατεθειμένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης στοιχεία να έχει απαντήσει ότι ήταν απόφαση της ολομέλειας των αχθοφόρων και ότι δεν υπήρχαν οποιοδήποτε αδειούχοι αχθοφόροι, οι οποίοι δεν συμφώνησαν με την απόφαση αυτή.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη όλα τα ενώπιον της στοιχεία και αφού συνεκτίμησε τις θέσεις των εμπλεκομένων μερών, κρίνει ότι η απόφαση που πάρθηκε από την ολομέλεια των αδειούχων αχθοφόρων του ΣΑΛΑ να μην αποδεχθούν τους νέους αδειούχους αχθοφόρους, τους καταγγέλλοντες, στη σχετική αγορά των παρεχόμενων υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους, αποτελεί σύμπραξη στη βάση απόφασης ενώσεως επιχειρήσεων που εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 3 του Νόμου.

(β) Παρακώλυση του ανταγωνισμού

Για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 3 του Νόμου, η Επιτροπή σημειώνει σχετικά ότι δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι μία απόφαση ένωσης επιχειρήσεων έχει

ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, αλλά αρκεί αυτό να είναι το αντικείμενό της.

Η πάγια νομολογία του ΔΕΕ¹⁴ ερμηνεύει τις διατάξεις του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ κρίνοντας ότι: *«είναι περιττό να εξετάζονται τα συγκεκριμένα αποτελέσματα μιας συμφωνίας ή αποφάσεως κάποιας ένωσης επιχειρήσεων, εφόσον είναι προφανές ότι αποσκοπεί στον περιορισμό, στην παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού»*.

Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον αποδεικνύεται πλήρως ο αντιανταγωνιστικός χαρακτήρας της συμπεριφοράς του καταγγελλομένου ΣΑΛΑ, είναι *per se* απαγορευμένος και δεν απαιτείται οποιαδήποτε περαιτέρω έρευνα για τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που επέφερε η εν λόγω συμπεριφορά.

Σύμφωνα με την υπό εξέταση καταγγελία, ο ΣΑΛΑ, κατά τη χρονική περίοδο που εξετάζεται, ήταν ο μόνος πάροχος αχθοφορικών υπηρεσιών στο λιμένα Λεμεσού και αρνήθηκε να παραχωρήσει δικαίωμα στους νέους αδειούχους αχθοφόρους, τους καταγγέλλοντες, να συμμετέχουν στο ΣΑΛΑ ή/και να παραχωρήσει πρόσβαση στους νέους αδειούχους αχθοφόρους σε μία βασική διευκόλυνση, όπως θεωρούνται ότι είναι τα εξειδικευμένα μηχανήματα και/ή οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν στο χώρο του λιμένα, ώστε να μπορέσουν να εργαστούν αφού καταβάλουν τα ανάλογα δικαιώματα για τη χρήση των μηχανημάτων των αχθοφόρων, κάτι που ήταν έτοιμοι να πράξουν.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι μέσω της αποφάσεως που πάρθηκε από το ΣΑΛΑ, δηλαδή της μη αποδοχής στον κύκλο της των νέων αδειούχων αχθοφόρων, επήλθε η συμπεριφορά και η πρακτική αυτού, βάσει της οποίας προκύπτει ότι παραβιάζεται ο ανταγωνισμός, με άμεσο επηρεασμό των συμφερόντων των καταγγελλόντων και την παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης αυτών στις σχετικές αγορές, καθώς η δραστηριοποίηση τους σε αυτές, ξεχωριστά του καθενός ή/και ομαδικά των δεκατριών (13) νέων αδειούχων αχθοφόρων, δεν ήταν εφικτή λόγω του μεγάλου κόστους που προϋποθέτει η αγορά του μηχανικού εξοπλισμού για την παροχή των υπηρεσιών τους.

Επίσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι ακόμα και οι διαβουλεύσεις με την ΑΛΚ για την παραχώρηση χώρου εργασίας και την εξασφάλιση της έγκρισης της για τα μηχανήματα και τον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιείτο για την παροχή των

---

¹⁴ *Ibid*, *Verband der Sachversicherer e.V.*.

αχθοφορικών τους υπηρεσιών και όλα όσα προαναφέρθηκαν, αποτελούν ένα ακόμα εμπόδιο για το λόγο ότι, από όσα κατέγραψε η ΑΛΚ, δεν διαφάνηκε να είναι εύκολη, γρήγορη και με σίγουρο αποτέλεσμα τόσο η διαδικασία που ακολουθεί όσο και η έγκρισή της, είτε για την παραχώρηση χώρου εντός του λιμένα είτε για την έγκριση των μηχανημάτων και του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιείτο από τους νέους αχθοφόρους.

Ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ, κατά την προφορική διαδικασία, αναφέρθηκε στην πρακτική που καθιερώθηκε για τον τρόπο διορισμού των αδειούχων αχθοφόρων λέγοντας ότι: *«οι υφιστάμενοι Αδειούχοι Αχθοφόροι υποβάλλουν αίτημα στην ΑΛΚ, ότι χρειάζονται νέους Αδειούχους Αχθοφόρους, καθότι το απαιτεί η ανάγκη της προσφοράς σωστών λιμενικών υπηρεσιών. Ενημερώνονται όλοι οι αρμόδιοι φορείς, Τελωνείο, οι παράγοντες του συγκεκριμένου λιμενικού χώρου, οικονομικοί διευθυντές του λιμανιού, συντεχνιακοί παράγοντες του Υπουργείου Εργασίας και εκεί με διαβουλεύσεις αποφασίζεται αν το αίτημα είναι αποδεκτό ή αν θα πρέπει να γίνει αποδεκτό ή αν είναι απορριπτικό. Υποβάλλονται καταστάσεις λογαριασμού λαμβάνει γνώση η Αρχή Λιμένων για το ύψος της κίνησης του λιμενικού χώρου και διορίζονται.»*

Επίσης, στις γραπτές του παρατηρήσεις αναφέρθηκε στην πρακτική που προϋποθέτει την ύπαρξη αιτήματος από μέρος του συνόλου των αδειούχων αχθοφόρων και στην παντελή έλλειψη Κανονισμών για τη διαδικασία της έκδοσης από μέρος της ΑΛΚ των αδειών αδειούχων αχθοφόρων.

Επιπλέον, αναφέρθηκε από το δικηγόρο του ΣΑΛΑ ότι κατά τη διάρκεια νυκτός έγινε ο διορισμός των καταγγελλόντων από κάποιο συμβούλιο, ενώ στη συνέχεια, η ΑΛΚ ανέμενε Διάταγμα ή απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου να τη διατάξει για να παραδώσει τις άδειές τους και, λόγω αποφάσεως του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ΑΛΚ το 1995 εξέδωσε τελικά τις άδειες.

Τέλος, ελέχθη η θέση ότι ο διορισμός νέων αχθοφόρων εξυπακούει μείωση των εισοδημάτων και/ή αμοιβής των ήδη υφιστάμενων αχθοφόρων.

Η Επιτροπή, συνεκτιμώντας τα προαναφερόμενα, καταρχήν υιοθετεί το σκεπτικό που διατυπώθηκε στις σχετικές προαναφερόμενες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και θεωρεί ότι ο περί Λιμενεργατών Νόμος, Κεφ. 184, ως έχει τροποποιηθεί στο άρθρο 2Α, δίδει την εξουσία στην ΑΛΚ να εκδίδει άδειες αδειούχων αχθοφόρων, η οποία έτσι και έπραξε. Δεν δίνεται όμως παράλληλα οποιοδήποτε δικαίωμα στον

ΣΑΛΑ να μετέχει της απόφασης στη βάση της οποίας εκδόθηκαν οι αχθοφορικές άδειες προς τους καταγγέλλοντες.

Επομένως, στη βάση αυτού, η Επιτροπή δεν διαπιστώνει την ύπαρξη οποιασδήποτε αντικειμενικής αιτιολόγησης, που να δικαιολογεί την άρνηση του ΣΑΛΑ να παρέχει πρόσβαση στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων στους καταγγέλλοντες αδειούχους αχθοφόρους και την εφαρμογή από μέρους του διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των καταγγελλόντων νέων αδειούχων αχθοφόρων και των υφιστάμενων ή μεταγενέστερων αυτών.

Αναφορικά με το θέμα που θίχθηκε για τη μη ύπαρξη Κανονισμών για τη διαδικασία της έκδοσης από μέρους της ΑΛΚ των αδειών αδειούχων αχθοφόρων, η Επιτροπή έχει τη θέση ότι τούτο δεν προσφέρει οποιαδήποτε αντικειμενική δικαιολόγηση στον ΣΑΛΑ γιατί με τη θέσπιση των Κανονισμών αυτών δεν σημαίνει απαραίτητως και/ή δεν εξυπακούεται ότι θα διδόνταν το δικαίωμα στο ΣΑΛΑ επέμβασης στις αποφάσεις της ΑΛΚ, εφόσον δεν θα προέκυπτε θέμα νομιμότητας της εκδιδόμενης άδειας από μέρους της ΑΛΚ.

Επ' αυτού επαναλαμβάνεται και το λεκτικό στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου Υπ' αριθμό 170/96, *Θεόδωρος Καπνίσσης ν. Αρχής Λιμένων Κύπρου*, το οποίο έχει ως εξής: *«Εφοδιασμένος τώρα με την άδειά του ο αιτητής προσβλέπει στην αξιοποίησή της. Έχει παρέλθει όμως η εποχή της χειρονακτικής εργασίας. Οι αδειούχοι αχθοφόροι, όπως τους όριζε πρώτα ο παλαιός περί Διοίκησης Τελωνείων Νόμος, Κεφ. 315, και τώρα το άρθρο 2 του Κεφ. 184, μετεξελίχθηκαν στην πράξη σε είδος επιχειρηματιών. Δεν είναι καθόλου ασύνηθες να μην προσφέρουν καν οποιουδήποτε είδους προσωπική εργασία. Συνέπηξαν Σύνδεσμο (ΣΑΛΑ), αγόρασαν βαρύ και άλλο εξοπλισμό μεγάλης αξίας και εργοδοτούν οι ίδιοι υπαλλήλους προς διεκπεραίωση της εργασίας. Η περιγραφή τους ως αχθοφόρων (από το ρήμα φέρω και το ουσιαστικό άχθος, δηλαδή βάρος) είναι πλέον ευφημισμός.»*

Περαιτέρω, η Επιτροπή έχει να παρατηρήσει ότι στην ίδια απόφαση του Δικαστηρίου αναφέρονται και τα εξής, τα οποία θεωρεί ότι αφορούν και την ενώπιόν της υπόθεση: *«Εκείνο που έχει σημασία είναι η αδυναμία του αιτητή να προσφέρει εργασία και, βέβαια, να αμοιφθεί γι' αυτήν. Ο ΣΑΛΑ δεν τον δέχεται στους κόλπους του παρά το γεγονός ότι είναι πρόθυμος να καταβάλει ό,τι περιγράφεται ως μερίδιο στη συμμετοχή του στο μηχανικό εξοπλισμό που διαθέτουν οι αδειούχοι αχθοφόροι που τον συναποτελούν. Αυτός ήταν και ο λόγος της αρχικής άρνησης της Αρχής να του παραδώσει την άδεια. Ήταν όρος της η διευθέτηση αυτής της οικονομικής*

υποχρέωσης και θεωρούσε, κακώς, όπως έκρινε το Ανώτατο Δικαστήριο, πως η μη πληρωμή του μεριδίου, ανεξάρτητα από την αιτία της, δεν επέτρεπε την παράδοσή της. Ο αιτητής βρίσκεται λοιπόν σε αδιέξοδο. Δεν μπορεί να επιβάλει στο ΣΑΛΑ, που είναι ιδιωτικό σχήμα, να τον αποδεχθεί και δεν έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει από τους πράκτορες των πλοίων και να διεκπεραιώσει μόνος τις εργασίες που προνοούνται στην άδειά του και στο Νόμο. Ως δικαίωμα αλλά και ως υποχρέωσή του. Το πρόβλημα έχει, βέβαια, ευρύτερες προεκτάσεις. Ο ΣΑΛΑ δεν απορρίπτει τον αιτητή για κάποιους προσωπικούς λόγους. Αυτή είναι η πολιτική του. Δεν ευνοεί την έκδοση νέων αδειών. Είδα τους προβληματισμούς αναφορικά με τη μεγάλη δύναμη που αποκτήθηκε. Περιέχονται στα έγγραφα που προσκομίστηκαν σκέψεις ως προς την εξέλιξη του όλου θεσμού και φαίνεται πως και οι αδειούχοι αχθοφόροι, που δεν είναι μέρη στη διαδικασία, έχουν απόψεις. Όμως αυτά δεν είναι του παρόντος.»

Επομένως, η Επιτροπή, κρίνοντας στη βάση των ενώπιόν της στοιχείων και δεδομένων, ομόφωνα θεωρεί ότι με την απόφαση των οργάνων του ΣΑΛΑ υπάρχει αισθητός περιορισμός του ανταγωνισμού, καθώς περιορίζει την ελεύθερη πρόσβαση στις σχετικές αγορές, περιορίζει τον ανταγωνισμό με τον αποκλεισμό παροχής των υπηρεσιών των νέων αδειούχων αχθοφόρων, προς ζημιά των καταναλωτών, και συγχρόνως εφαρμόζει ανόμοιους όρους για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια να τίθενται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό οι νέοι αχθοφόροι, εφόσον σε άλλες περιπτώσεις όπου δόθηκε η σχετική άδεια αχθοφόρου από την ΑΛΚ, δεν υπήρξε οποιοδήποτε πρόβλημα εισδοχής των νέων αδειούχων αχθοφόρων στους κόλπους του ΣΑΛΑ, παρά μόνο στην περίπτωση των κ.κ. Καπνίση και Μελετίου.

Ως αποτέλεσμα των όσων έχουν αναφερθεί, η Επιτροπή αξιολογεί ότι η απόφαση του ΣΑΛΑ, ως παράνομη σύμπραξη, έχει αντικείμενο περιοριστικό του ανταγωνισμού καθώς, εξ' αντικειμένου και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των όρων της αλλά και των δεδομένων της αγοράς, είναι σφόδρα αναμενόμενος, ως έχει ήδη αναλυθεί, ο περιορισμός του ανταγωνισμού.

Ως εκ των ως άνω, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι η απόφαση του ΣΑΛΑ αποτελεί σύμπραξη απαγορευμένη κατά το άρθρο 3(1) του Νόμου, η οποία συντελείται με τον περιορισμό της διάθεσης υπηρεσιών, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου, ως αποτέλεσμα της άρνησης του ΣΑΛΑ να παρέχει πρόσβαση στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων στους καταγγέλλοντες αδειούχους αχθοφόρους, χωρίς αντικειμενική αιτιολογία, και ως αποτέλεσμα της άρνησής του να παρέχει πρόσβαση στη σχετική αγορά των

αχθοφορικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, η πρώτη άρνηση του ΣΑΛΑ κατ' επέκταση έχει ως αποτέλεσμα, οι νέοι αδειούχοι αχθοφόροι να μη δύνανται να αποκτήσουν πρόσβαση στη σχετική αγορά της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους.

Περαιτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι συντελείται παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου, με την εφαρμογή από μέρους του ΣΑΛΑ ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, ως αποτέλεσμα της διακριτικής μεταχείρισης που εφαρμόζει ο ΣΑΛΑ έναντι των καταγγελλόντων, νέων αδειούχων αχθοφόρων, σε αντίθεση με τους παλαιότερους αχθοφόρους και τους μεταγενέστερους των καταγγελλόντων στις οριζόμενες σχετικές αγορές.

Καταληκτικά επί του θέματος, η Επιτροπή θεωρεί ότι μέσα από τα όσα αναφέρθηκαν ή/και καταγράφηκαν ή/και υποστηρίχθηκαν από μέρους του ΣΑΛΑ, δεν έχει τεκμηριωθεί η ύπαρξη οποιασδήποτε αντικειμενικής δικαιολογίας περί της άρνησής του να παρέχει πρόσβαση στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων στους καταγγέλλοντες αδειούχους αχθοφόρους, αλλά ούτε και για τη διακριτική μεταχείριση που εφαρμόζει έναντι των καταγγελλόντων αδειούχων αχθοφόρων σε αντίθεση με τους παλαιότερους αχθοφόρους και τους μεταγενέστερους των καταγγελλόντων.

2. Παραβάσεις του Άρθρου 6 (1) του Νόμου

Εξετάζοντας στη συνέχεια τους ισχυρισμούς των καταγγελλόντων για καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους του ΣΑΛΑ, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, για τη στοιχειοθέτηση ή μη των κατ' ισχυρισμό παραβάσεων του Νόμου, θα πρέπει να εξεταστεί πρωταρχικά η ύπαρξη ή όχι της δεσπόζουσας θέσης αυτού στη σχετική αγορά των παρεχόμενων υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους στο λιμένα Λεμεσού και στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων, τα οποία είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών (βασικές διευκολύνσεις).

Το άρθρο 6(1) του Νόμου προνοεί ότι απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα-

«(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση

(δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.»

2.1 Δεσπόζουσα θέση

Η Επιτροπή, αξιολογώντας τα δεδομένα που έχει στη διάθεσή της, σύμφωνα με τα οποία ο ΣΑΛΑ, κατά το χρονικό πλαίσιο της καταγγελίας που εξετάζεται, φαίνεται να αποτελεί τον μοναδικό πάροχο αχθοφορικών υπηρεσιών στο λιμένα Λεμεσού, θεωρεί ότι ο ΣΑΛΑ κατέχει δεσπόζουσα θέση ή/και μονοπωλιακή θέση στη σχετική αγορά των παρεχόμενων υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους στο λιμένα Λεμεσού και στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων, τα οποία είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών (βασικές διευκολύνσεις).

Η Επιτροπή ομόφωνα κατέληξε στο πιο πάνω συμπέρασμα έχοντας συναφώς λάβει υπόψη της τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ, σύμφωνα με την οποία πολύ υψηλά μερίδια αγοράς, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, είναι αρκετά για την απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης. Μία επιχείρηση που διαθέτει πολύ υψηλό μερίδιο αγοράς για αρκετό χρονικό διάστημα βρίσκεται, λόγω του μεριδίου αυτού, σε κατάσταση ισχύος που την καθιστά υποχρεωτικό συνέταιρο και της εξασφαλίζει την

ελευθερία συμπεριφοράς (freedom of action) έναντι των ανταγωνιστών, και αυτό είναι που χαρακτηρίζει την επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση.¹⁵

2.2 Κατάχρηση Δεσπόζουσας θέσης

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της τη σχετική νομολογία σε θέματα ανταγωνισμού του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, σημειώνει ότι καταρχήν, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης δεν απαγορεύεται· αυτό που βασικά απαγορεύεται είναι η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της θέσεως.

Σύμφωνα πάντα με τη νομολογία του ΔΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κατάχρηση συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού.¹⁶ Σημειώνεται επίσης το λεκτικό του ΔΕΕ, όπου οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση στην αγορά ενός προϊόντος έχουν «special responsibility» (ιδιαίτερη ευθύνη), πράγμα που τις κάνει ακόμα πιο υπεύθυνες σε περίπτωση παραβίασης του Νόμου.¹⁷

Το άρθρο 6(1) του Νόμου μνημονεύει μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών, μέσα στο εύρος των οποίων η Επιτροπή εξετάζει την καταγγελία, στη βάση ασφαλώς των ισχυρισμών αυτής περί περιορισμού της διάθεσης ή άρνησης συναλλαγής εν γένει (Άρθρο 6(1)(β) του Νόμου) και περί διακριτικής μεταχείρισης (Άρθρο 6(1)(γ) του Νόμου).

(α) Παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου

Ως έχει εξαχθεί από τη νομολογία του ΔΕΕ, θεωρείται ότι υπάρχει περιορισμός της διάθεσης ή άρνηση συναλλαγής εν γένει, είτε αυτή είναι άρνηση πώλησης προϊόντος ή υπηρεσίας ή άρνηση σύναψης σύμβασης, κτλ. και η οποία προβάλλεται από τη δεσπόζουσα επιχείρηση και δεν δικαιολογείται αντικειμενικά.¹⁸

Σύμφωνα με το γράμμα του νόμου καθώς και την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, ο λόγος για τον οποίο απαγορεύεται η συγκεκριμένη πρακτική κατά το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, αντίστοιχο του άρθρου 6(1) του Νόμου, είναι ότι θα μπορούσε να οδηγήσει σε

---

¹⁵ Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ Υπόθεση 322/81, *Michelin v. Commission*, [1983] ECR 3461.

¹⁸ Βλ. Υπόθεση 6 και 7/73, *Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A. και Commercial Solvents Corporation κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, [1974] ECR 223.

εξαφάνιση κάθε ανταγωνισμού εκ μέρους της επιχείρησης εναντίον της οποίας προβάλλεται.¹⁹

Στη βάση των γεγονότων που περιβάλλουν την υπόθεση, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο ΣΑΛΑ, κατά το υπό εξέταση χρονικό πλαίσιο της καταγγελίας, αποτελεί τη μοναδική επιχείρηση παροχής αχθοφορικών υπηρεσιών στο Λιμάνι Λεμεσού, με αποτέλεσμα η άρνηση του να παραχωρήσει δικαίωμα στους νέους αδειούχους αχθοφόρους να εισχωρήσουν στο ΣΑΛΑ, ώστε να μπορέσουν να εργαστούν αφού καταβάλουν τα ανάλογα δικαιώματα για τη χρήση των μηχανημάτων των αχθοφόρων, να δύναται να εξαχθεί ως άρνηση συναλλαγής με τους νέους αδειούχους αχθοφόρους, ήτοι τους καταγγέλλοντες.

Παράλληλα, με αυτή του την πράξη ο ΣΑΛΑ φαίνεται να περιορίζει τη διάθεση όχι μόνο ως προς τους νέους αδειούχους αχθοφόρους αλλά και ως προς τον κάθε χρήστη αυτών των υπηρεσιών, που δεν έχει άλλη επιλογή για να αποταθεί για τη διεκπεραίωση των αχθοφορικών του εργασιών παρά μόνο τον ΣΑΛΑ.

Η Επιτροπή, έχοντας ενώπιόν της την άρνηση του ΣΑΛΑ να δεχθεί στους κόλπους του τους νέους αχθοφόρους ή έστω να τους δώσει το δικαίωμα να εργαστούν, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ανταγωνισμός στη σχετική αγορά της παροχής των αχθοφορικών υπηρεσιών παρακωλύεται.

Περαιτέρω, η Επιτροπή, κρίνοντας στη βάση των ισχυρισμών αμφοτέρων των μερών και όσων κατεγράφησαν ανωτέρω από μέρους του ΣΑΛΑ για τη μη υποβολή αιτήματος εισδοχής από μέρους αυτών ή/και του ότι δεν ερωτήθηκε ο ΣΑΛΑ κατά την έγκριση και την έκδοση των σχετικών αδειών τους από την ΑΛΚ, θεωρεί ότι ο ΣΑΛΑ δεν μπόρεσε να δικαιολογήσει αντικειμενικά την άρνησή του για συναλλαγή με τους νέους αδειούχους αχθοφόρους, ήτοι τους καταγγέλλοντες.

Περαιτέρω, η Επιτροπή επιθεωρώντας τους διοικητικούς φακέλους της υπόθεσης, παρατηρεί ότι, κατά τη διερεύνηση της καταγγελίας από την Υπηρεσία, είχε ερωτηθεί σχετικά ο ΣΑΛΑ για τους λόγους μη αποδοχής των καταγγελλόντων σε αυτόν και η απάντηση που δόθηκε ήταν ότι: *«9. Το θέμα των, Καπνίστη και Μελετίου, χειρίσθη από νομικής πλευράς το δικηγορικό γραφείο των κ. Τάσσου Παπαδόπουλου και ΣΙΑ και είναι γνωστόν το θέμα του παράτυπου διορισμού των.»*.

---

¹⁹ Υπόθεση 311/84, SA Centre belge d'études de marché - télémarketing (CBEM) κατά SA Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion (CLT) και SA Information publicité Benelux (IPB), [1985] ECR 3261.

Επ' αυτού, η Επιτροπή σημειώνει επίσης τη σχετική απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου Κύπρου στην αίτηση υπ' αριθμόν 813/93 του κου. Καπνίση εναντίον της ΑΛΚ, καθώς και τη σχετική νομοθεσία, όπου διαφαίνεται ότι δεν υπήρξε οποιοσδήποτε παράτυπος διορισμός, καθώς η μόνη αρμόδια αρχή προς έκδοση τέτοιων αδειών είναι η ΑΛΚ και μόνο.

Το γεγονός ότι δεν συμφώνησε η ΑΛΚ να ακολουθήσει τη συμβουλευτική άποψη ή και οποιαδήποτε άλλη θέση του ΣΑΛΑ κατά την πρόσληψη των καταγγελλόντων, δεν θέτει θέμα παρατυπίας στο διορισμό αυτών, αλλά η Επιτροπή θεωρεί ότι αποδεικνύει το γεγονός ότι ο ΣΑΛΑ, κατόπιν της διαφωνίας του με την ΑΛΚ, καταχρηστικά χρησιμοποιεί τη δεσπόζουσα του θέση ώστε να επιβάλλει τη δική του άποψη για το ποιος δύναται ή δεν δύναται να παρέχει υπηρεσίες ως αδειούχος αχθοφόρος στο Λιμάνι Λεμεσού.

Συνεκτιμώντας τα πιο πάνω στοιχεία, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι ο ΣΑΛΑ, με την όλη συμπεριφορά του και συγκεκριμένα με την άρνηση του να συναλλαγεί με τους νέους αδειούχους αχθοφόρους, είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της διάθεσης υπηρεσιών, στη βάση της ερμηνείας του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου. Ως εκ τούτου, ο ΣΑΛΑ καταχράται τη θέση του περιορίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τον ανταγωνισμό αρνούμενος, χωρίς αντικειμενικό λόγο, με πρόθεση ή αναμενόμενο αποτέλεσμα την απομάκρυνση των νέων αχθοφόρων από τη σχετική αγορά της παροχής αχθοφορικών υπηρεσιών, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου.

Αναφορικά με την άρνηση του ΣΑΛΑ να παραχωρήσει πρόσβαση στα εξειδικευμένα μηχανήματα ή/και οι εγκαταστάσεις του προς τους νέους αδειούχους αχθοφόρους, η Επιτροπή, συνεκτιμώντας τα δεδομένα της υπόθεσης με γνώμονα τις αποφάσεις και τη σχετική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,²⁰ κρίνει ότι τα εξειδικευμένα μηχανήματα και/ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν οι αδειούχοι αχθοφόροι στο

---

²⁰ 94/19/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 1993 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής δυνάμει του άρθρου 86 της συνθήκης ΕΚ (IV/34.689 - *Sea Containers κατά Stena Sealink* Προσωρινά μέτρα), [1994] OJ L 015 σ. 0008 – 0019. Ανακοίνωση για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε συμφωνίες πρόσβασης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, [1998] OJ C265/02, παραρ. 68. Βλ. επίσης 89/205/ΕΟΚ: Απόφαση της Επιτροπής, *Magill TV Guide/ITP, BBC και RTE* (IV/31 851), [1988] EE L 78/1989. Υπόθεση C-7/97, *Oscar Bronner GmbH & Co. KG κατά Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG και Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG*. [1998] ECR I-07791. Απόφαση της Επιτροπής (94/119/ΕΚ), *Port of Rodby* Δανία [1993] OJ L55/52. Υπόθεση C-7/97, *Oscar Bronner GmbH & Co. KG κατά Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG και Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. K*, [1998] ECR I-07791, παραρ. 44.

χώρο του λιμένα θεωρούνται βασική διευκόλυνση, καθώς πληρούνται τα κριτήρια που έχουν τεθεί από τη νομολογία του ΔΕΕ, τα οποία είναι τα εξής:

(α) η βασική διευκόλυνση, η οποία μπορεί να είναι ένα προϊόν ή μια υπηρεσία ή ακόμα παροχή προσβάσεως σε έναν τόπο ή σε ένα σύστημα διανομής, να μην δύναται να αντιγραφεί λόγω ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο ή και αδύνατο.

(β) Να υπάρχει εξάλειψη του ανταγωνισμού εκ μέρους της επιχείρησης που αρνείται την πρόσβαση. Η άρνηση της πρόσβασης σε μια διευκόλυνση πρέπει να δημιουργεί μια αναπηρία έτσι ώστε οι δραστηριότητες του ανταγωνιστή στη σχετική αγορά να είναι αδύνατες ή σοβαρά αντιοικονομικές και με αυτόν τον τρόπο να δημιουργείται ένα τεράστιο εμπόδιο στην είσοδό του στη σχετική αγορά.

(γ) Να μην υπάρχει καμία αντικειμενική αιτιολόγηση για την άρνηση: Το βάρος της αντικειμενικής αιτιολόγησης βαρύνει τον ιδιοκτήτη της διευκόλυνσης. Βάσει του Ευρωπαϊκού δικαίου, οποιεσδήποτε δικαιολογίες προβάλλονται από το μέρος που κατέχει δεσπόζουσα θέση για τη συμπεριφορά του, ζυγίζονται έναντι της επίδρασης που υπέχουν στον ανταγωνισμό. Μπορεί είτε να είναι τεχνικός είτε εμπορικός λόγος. Η επίπτωση της αντικειμενικής αιτιολόγησης είναι σπάνια και πρέπει να θεωρηθεί ως εξαιρετική.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι ο ΣΑΛΑ παραβιάζει το άρθρο 6(1)(β) του Νόμου, με την άρνηση του να παραχωρήσει πρόσβαση των νέων αδειούχων αχθοφόρων σε μία βασική διευκόλυνση, όπως θεωρούν ότι είναι τα εξειδικευμένα μηχανήματα και/ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν στο χώρο του λιμένα οι αδειούχοι αχθοφόροι για την παροχή των υπηρεσιών τους προς τρίτους καθώς, η μη χρήση αυτών και του χώρου, αποτελεί σημαντικό εμπόδιο εισόδου των νέων αχθοφόρων στη συγκεκριμένη σχετική αγορά και παράλληλα ανάπτυξης ενός ελάχιστου ανταγωνισμού.

Όσον αφορά την ύπαρξη ή μη αντικειμενικής δυνατότητας επαρκών υποκατάστατων και οικονομικών συμφερούσων λύσεων εκ μέρους των νέων αδειούχων αχθοφόρων, η Επιτροπή θεωρεί ότι, στη βάση των όσων ελέχθησαν και των ενώπιόν της στοιχείων, το κόστος των μηχανημάτων θεωρείται απαγορευτικό για μία πολύ μικρή ομάδα ανθρώπων.

Περαιτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι όσα έχουν υποστηριχθεί από τον ΣΑΛΑ δεν δεικνύουν οποιαδήποτε αντικειμενική δικαιολόγηση από μέρους του γι' αυτή του την άρνηση.

(β) Παράβαση του άρθρου 6 (1)(γ) του Νόμου

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς των καταγγελλόντων για ενδεχόμενη διακριτική μεταχείρισή τους από μέρους του ΣΑΛΑ, η Επιτροπή σημειώνει τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ, η οποία δεν θεωρεί διακριτική μεταχείριση μόνο τη διακριτική τιμολόγηση, αλλά και οποιαδήποτε πρακτική ή συμπεριφορά.

Σε διάφορες υποθέσεις το Δικαστήριο έκρινε ότι, είτε πρόκειται για εφαρμογή της παραγράφου (α) είτε της παραγράφου (γ) του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, αντίστοιχου του άρθρου 6(1) του Νόμου, υπάρχει παράβαση λόγω διακριτικής μεταχείρισης ή επιβολής μη θεμιτών όρων συναλλαγής.²¹

Σύμφωνα με στοιχεία που απέστειλε η ΑΛΚ και όσα καταγράφηκαν από αυτήν, το 1990, το Διοικητικό Συμβούλιο της αποφάσισε να εγκρίνει νέες άδειες αχθοφόρων, για τις οποίες έγιναν όλες οι σχετικές διαδικασίες και κλήθηκαν σε συνέντευξη πενήντα δύο (52) αιτητές. Κατόπιν πίεσης της ηγεσίας των αδειούχων αχθοφόρων, το Συμβούλιο της ΑΛΚ ενέκρινε την έκδοση 39 νέων αδειών στο Λιμάνι Λεμεσού, ενώ στη συνέχεια, κατόπιν πιέσεων από τους υπόλοιπους δεκατρείς (13) αιτητές, το Συμβούλιο της ΑΛΚ τους ενέκρινε και αυτούς, με αποτέλεσμα να αντιδράσει ο ΣΑΛΑ και να αρνηθεί να δεχθεί τα επιπλέον δεκατρία νέα πρόσωπα.

Επομένως, η Επιτροπή, στη βάση των όσων έχουν λεχθεί από τα μέρη της υπόθεσης, αποφαινεται ότι ο ΣΑΛΑ ασκεί διακριτική μεταχείριση στους καταγγέλλοντες αδειούχους αχθοφόρους σε σχέση με τους άλλους αδειούχους αχθοφόρους, οι οποίοι είχαν γίνει αποδεκτοί από το ΣΑΛΑ κατόπιν συμμετοχής τους στις ίδιες διαδικασίες παραχώρησης άδειας αχθοφόρου από την ΑΛΚ, είτε σε παλαιότερα ή ίσως και μεταγενέστερα έτη από τους καταγγέλλοντες.

Η διακριτική μεταχείριση του ΣΑΛΑ έγκειται ακριβώς στη μη αποδοχή των καταγγελλόντων στις σχετικές αγορές της παροχής αχθοφορικών υπηρεσιών και της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων, τα οποία είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών

---

²¹ Υπόθεση 7/82, *GVL v. Commission*, [1983] ECR 483. Βλ. επίσης, Απόφαση της Επιτροπής 2000/12/EC, 1998 *Football World Cup*, (IV/36.888) [2000] OJ L 5/55).

(βασικές διευκολύνσεις): δηλαδή, είτε μη αποδεχόμενος τη συμμετοχή αυτών στο ΣΑΛΑ είτε μη παραχωρώντας προς αυτούς το δικαίωμα χρήσης των μηχανημάτων και εγκαταστάσεών τους.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη νομολογία του ΔΕΕ, ένα από τα συστατικά στοιχεία που πρέπει να διαπιστωθούν ώστε να εξακριβωθεί παράβαση του άρθρου 102 στοιχ. γ' της ΣΛΕΕ, αντίστοιχο του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, διά της διακριτικής μεταχείρισης, είναι η αξιολόγηση της ισοδυναμίας ή μη των αντιπαροχών των αντισυμβαλλομένων της δεσπόζουσας επιχείρησης.²²

Έχοντας αυτό υπόψη της, η Επιτροπή θεωρεί ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχει διαφανεί να τίθεται θέμα διαφοράς στην αντιπαροχή, εφόσον οι νέοι αδειούχοι αχθοφόροι υποστήριξαν ότι ήταν πρόθυμοι να καταβάλουν το μερίδιο που τους αντιστοιχούσε ώστε να δύνανται να παρέχουν αχθοφορικές υπηρεσίες και να χρησιμοποιούν το χώρο και τα μηχανήματα. Παράλληλα, ο ΣΑΛΑ φαίνεται να παρέχει ακριβώς τα ίδια δικαιώματα προς όλους με τους οποίους συνδιαλέγεται, είτε παλαιούς είτε νέους αχθοφόρους.

Ως αποτέλεσμα αυτών, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι καταγγέλλοντες αχθοφόροι έχουν βρεθεί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό με τους παλαιότερους αχθοφόρους ή και νεότερους, οι οποίοι ίσως εισχώρησαν ή θα εισχωρήσουν με μελλοντικές διαδικασίες εισδοχής, ώστε να δημιουργείται για άλλους ανταγωνιστικό μειονέκτημα και για άλλους ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.²³

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, στη βάση της νομολογίας του ΔΕΕ, ακόμη και στην περίπτωση όπου οι αδειούχοι αχθοφόροι δεν ανταγωνίζονται μεταξύ τους, τέτοια συμπεριφορά από μέρους της επιχείρησης με τη δεσπόζουσα θέση μπορεί να θεωρηθεί καταχρηστική.²⁴

Η Επιτροπή, αξιολογώντας όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με το ζήτημα αυτό, ομόφωνα διαπιστώνει ότι ο καταγγελλόμενος ΣΑΛΑ δεν έχει τεκμηριώσει την ύπαρξη αντικειμενικής αιτιολόγησης για την καταχρηστική συμπεριφορά από μέρους του.

Ως εκ των ως άνω, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι η συμπεριφορά, οι πράξεις και/ή οι παραλείψεις του ΣΑΛΑ, συνεπάγονται καταχρηστική εκμετάλλευση της

---

²² Υπόθεση T-65/89, *BPB Industries and British Gypsum Ltd v. Commission*, [1993] ECR II-389.

²³ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2000/74/ΕΕ, *Virgin/British Airways* (IV/D-2/34.780), [2000] OJ L030/2000, παρ. 109 seq.

²⁴ Υπόθεση 27/76, *United Brands v. Commission*, [1978] ECR 207.

δεσπύζουσας θέσης που κατέχει στη σχετική αγορά της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους και στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων που είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών (βασικές διευκολύνσεις), κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου.

ΣΤ. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή, υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της προκείμενης υπόθεσης και των όσων κατατέθηκαν ή/και λέχθηκαν κατά την ενώπιόν της διαδικασία, ομόφωνα καταλήγει στα συμπεράσματα ότι:

(α) η απόφαση του ΣΑΛΑ, ως ένωση επιχειρήσεων, να μην αποδεχτεί τους καταγγέλλοντες ως μέλη του, αλλά και ούτε να τους επιτρέψει χρήση των μηχανημάτων του ΣΑΛΑ, αποτελεί σύμπραξη απαγορευμένη κατά το άρθρο 3(1) του Νόμου, η οποία στοιχειοθετείται: **(i)** με τον περιορισμό της διάθεσης, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου, και **(ii)** με την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου. Και,

(β) ο ΣΑΛΑ κατέχει δεσπύζουσα θέση στη σχετική αγορά της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους και στη σχετική αγορά της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων, που είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών (βασικές διευκολύνσεις), την οποία εκμεταλλεύεται καταχρηστικά (i) κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, με την άρνησή του να συναλλαγή με τους νέους αδειούχους αχθοφόρους και την άρνηση πρόσβασης αυτών, χωρίς αντικειμενική αιτιολογία, σε βασικές διευκολύνσεις και, (ii) κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, με τη διακριτική μεταχείριση που εφαρμόζει έναντι των καταγγελλόντων, αδειούχων αχθοφόρων, σε αντίθεση με τους παλαιότερους αχθοφόρους και τους μεταγενέστερους των καταγγελλόντων.

Z. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΤΙΜΟ

Η Επιτροπή, υπό το φως των γραπτών παρατηρήσεων του ΣΑΛΑ και πριν ενεργήσει σύμφωνα με το άρθρο 24 του Νόμου επί διαπίστωσης παραβάσεων των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου, θα ήθελε να επισημάνει ότι, πέραν και πάνω από την επιβολή διοικητικού προστίμου στις περιπτώσεις αποδεδειγμένων παραβάσεων του Νόμου, στόχος και επιδίωξή της είναι η εφαρμογή μιας γενικής πολιτικής στον τομέα του ανταγωνισμού στη βάση των αρχών που ο Νόμος θεσπίζει και η ενθάρρυνση των επιχειρήσεων προς την τήρηση των αρχών αυτών.²⁵ Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θέλει να διασφαλίσει ότι η δράση της θα έχει τον αναγκαίο αποτρεπτικό χαρακτήρα κατά την ισχύουσα πάγια νομολογία.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, το επιβληθέν από την Επιτροπή πρόστιμο, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πολιτικής, έχει ένα επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα,²⁶ ενεργώντας όχι μόνο ως κύρωση που επιβάλλεται στους καταγγελλόμενους, ούτως ώστε να μην υιοθετείται παρόμοια συμπεριφορά στο μέλλον, αλλά επίσης προς αποτροπή άλλων επιχειρήσεων να υιοθετήσουν συμπεριφορές που να αντίκεινται προς τις διατάξεις του Νόμου.

Ο δικηγόρος του ΣΑΛΑ στις γραπτές του θέσεις ημερομηνίας 13/11/2012, ως προς την πρόθεση της Επιτροπής να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, ανέφερε ότι, παρά τα ευρήματα της Επιτροπής, *«ο ΣΑΛΑ δεν υφίσταται ως νομικό πρόσωπο οιασδήποτε εταιρικής μορφής ή συγκροτημένου σώματος και διατηρεί το συνταγματικό του δικαίωμα να έχει ιδίαν νομική άποψη, συγκρουόμενη μετωπικά με τη νομική σκέψη και διαδρομή της Επιτροπής, η οποία καταλήγει στην καταδίκη των πελατών του»*.

Στη συνέχεια ανέφερε ότι θεωρεί άστοχη, άσκοπη και επί ματαίω οποιαδήποτε απόπειρα σχολιασμού τόσο του σκεπτικού όσο και του καταληκτικού της απόφασης της Επιτροπής, πλην της καταγραφής των κάτωθι παρατηρήσεων που σχετίζονται με το διοικητικό πρόστιμο, το οποίο προτίθεται η Επιτροπή να επιβάλει:

«Α. Τα ευρήματα σας, ως προς τας καθ' υμάς εκ μέρους των πελατών μου «παραβιάσεις» Νόμων γηγενών και Ευρωπαϊκών, έχουν καταγραφεί.

Β. Το «υλικό» το οποίον είχατε ως βάση είναι γνωστόν.

---

²⁵ Απόφαση Δικαστηρίου της 28^{ης} Ιουνίου 2005, Dansk Rorindustri A/S e.a. κατά της Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P και C-213/02 P, σημείο 172.

²⁶ Απόφαση Δικαστηρίου της 7^{ης} Ιουνίου 1983, Musique Diffusion française e.a. κατά της Επιτροπής, 100/80 έως 103/80, σελ.1825, σημείο 106.

Γ. Ο χρόνος έναρξης των προμνησθεισών «παραβάσεων» είναι επίσης καταγεγραμμένος.

Δ. Το εύρημα σας, ως προς το «κατ' εξακολούθησιν» «αδίκημα» των πελατών μου εμφανίζεται εις την Απόφασιν σας.

Τα εναπομείναντα προς προβληματισμό της Επιτροπής σας είναι τα ακόλουθα:

1. Οι εναπομείναντες Αδειούχοι Λιμενικοί Αχθοφόροι Λεμεσού, είναι (46).
2. Οι απολύσεις προσωπικού, λόγω μειωμένων απολαβών συνεχίζονται.
3. Αι απολαβαί των πελατών μου, υπό μορφήν «ταρίφας» καθορίζονται υπό της Αρχής Λιμένων Κύπρου, με βάση την κίνηση της Λιμενικής Βιομηχανίας, ήτις κάθετα επηρεάζεται, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.
4. Η ανάγκη αγοράς νέου μηχανικού εξοπλισμού, παρά το ότι υφίσταται, δεν προβλέπεται άμεση ικανοποίησης της.
5. Η Λιμενική βιομηχανία με αποκλειστικό λιμάνι αυτό της Λεμεσού, αποτελεί ένα εκ των ολίγων ζωτικών οικονομικών πόρων της Κυπριακής οικονομίας και η εκ μέρους των πελατών μου προσφορά υπηρεσιών με καθορισμένο «όφελος», είναι σε απόλυτη συνάρτηση με τα συμφέροντα της Α.Λ.Κ.
6. Με βάση τα ευρήματά σας, ότι οι πελάται μου δεν κέκτηνται νομικής προσωπικότητας, με ανύπαρκτον «καταστατικό» ως προνοείται και επιβάλλεται υπό του Περί Εταιριών Νόμου, η εκ μέρους σας επιβολή δυσανάλογου υπό τας περιστάσεις προστίμου, θα προσβάλει άμεσα και καταστροφικά τους εν ενεργεία υφιστάμενους 46 Αδειούχους Αχθοφόρους, με άμεσες επιπτώσεις εις βάρος της Α.Λ.Κ. αλλά και της Κυπριακής Οικονομίας γενικότερα.
7. Περαιτέρω και επιπρόσθετα είναι αναπόφευκτος ο ιδικός σας προβληματισμός, ότι συμφώνως και των παροτρύνσεων σας αι πελάται μου, θα αντιμετωπίσουν και Δικαστικές διαδικασίες αποζημιώσεων».

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αναφορές του δικηγόρου του ΣΑΛΑ δεν έχουν προσθέσει οποιαδήποτε νέα δεδομένα ή/και στοιχεία, τα οποία δεν ήταν σε γνώση της Επιτροπής, και δεν έτυχαν σχολιασμού από μέρους της. Όλα τα στοιχεία, τα οποία είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή, συνεκτιμήθηκαν επί της ουσίας της υπόθεσης κατά τη λήψη της σχετικής απόφασής της.

Επομένως, τα όσα καταγράφηκαν ανωτέρω από το δικηγόρο του ΣΑΛΑ δεν μπορούν να διαφοροποιήσουν ή αναιρέσουν τα καταληκτικά συμπεράσματα στην απόφαση της Επιτροπής.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24(1) του Νόμου, για κάθε παράβαση των άρθρων 3 ή/και 6, την οποία διαπράττουν επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, δύναται η Επιτροπή με απόφασή της να λαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα:

«(α) να επιβάλλει τα πιο κάτω διοικητικά πρόστιμα ανερχόμενα, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παράβασης-

- (i) μέχρι το δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, ή*
- (ii) μέχρι το άθροισμα του δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που είναι μέλος της παραβαίνουσας ένωσης επιχειρήσεων,*

ο οποίος κύκλος εργασιών έλαβε χώρα κατά το έτος μέσα στο οποίο συντελέστηκε η παράβαση ή κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος [...]». (δική μας η υπογράμμιση)

Επίσης, ως αναφέρεται στο άρθρο 42(1) του Νόμου: *«Τα διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις του παρόντος Νόμου [...] επιβάλλονται από την Επιτροπή, με δεόντως αιτιολογημένη απόφαση, κατόπιν διεξαγωγής έρευνας και αφού ληφθεί υπόψη η φύση και η σοβαρότητα της παράβασης σε κάθε περίπτωση»*. (δική μας η υπογράμμιση)

Επομένως, όπως συνάγεται από τα παραπάνω, τα βασικά κριτήρια καθορισμού του ύψους του διοικητικού προστίμου είναι η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης, ενώ λαμβάνονται υπόψη και η φύση και η σοβαρότητα της παράβασης αυτής.

Συνεκτιμώντας τα παραπάνω, η Επιτροπή σημειώνει τα εξής:

(α) Φύση και Σοβαρότητα της Παράβασης

Εν προκειμένω, ο ΣΑΛΑ, ως ένωση επιχειρήσεων, με την απόφασή του να μην αποδεχτεί τους καταγγέλλοντες ως μέλη του, περιόρισε τη διάθεση των αντίστοιχων υπηρεσιών, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου και εφάρμοσε ανόμοιους όρους για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, κατά παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου.

Περαιτέρω, η Επιτροπή κατέληξε ότι ο ΣΑΛΑ, ως επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς και παράδοσης των εμπορευμάτων από τους αδειούχους αχθοφόρους και της διαχείρισης και χρήσης εξειδικευμένων μηχανημάτων ή/και εγκαταστάσεων, που είναι ουσιώδη ή/και βασικά για την παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών (βασικές διευκολύνσεις), αρνήθηκε να συναλλάσσεται με τους νέους αδειούχους αχθοφόρους και τους αρνήθηκε την πρόσβαση σε βασικές διευκολύνσεις, χωρίς αντικειμενική αιτιολογία, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, εφαρμόζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο διακριτική μεταχείριση έναντι των καταγγελλόντων αδειούχων αχθοφόρων, σε αντίθεση με τους παλαιότερους αχθοφόρους και τους μεταγενέστερους των καταγγελλόντων, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου.

Στη βάση επομένως των πιο πάνω διαπιστωθεισών παραβάσεων, ο ΣΑΛΑ, ο οποίος διαφάνηκε ότι αποτελεί τη μόνη επιχείρηση που δραστηριοποιείται στις σχετικές αγορές υπηρεσιών και στη σχετική γεωγραφική αγορά του Λιμένα Λεμεσού, ως μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, φέρει, σύμφωνα πάντα με τη νομολογία του ΔΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «ιδιαιτέρη ευθύνη» (special responsibility) ως προς τη συμπεριφορά του στην αγορά, γεγονός το οποίο επιτείνει το βαθμό ευθύνης του σε περίπτωση παραβίασης του Νόμου.²⁷

Παράλληλα, ο ΣΑΛΑ αποφάσισε στα πλαίσια της εκπροσώπησης των μελών του, ήτοι των αδειούχων αχθοφόρων, τον αποκλεισμό των νέων αδειούχων αχθοφόρων από το να εισέλθουν στη σχετική αγορά.

Οι ως άνω περιγραφόμενες παραβάσεις των άρθρων 3(1) και 6(1) του Νόμου περιορίζουν τη διάθεση αχθοφορικών υπηρεσιών μέσω της εφαρμογής ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, θέτοντας κάποιες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση σε μία ήδη κλειστή αγορά, η οποία εκτείνεται σε μία ιδιαίτερη γεωγραφική αγορά όπως είναι αυτή του Λιμένα Λεμεσού, που θεωρείται ιδιαίτερης οικονομικής σημασίας και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας.

Ως εκ τούτου, λόγω της καταχρηστικής συμπεριφοράς και των πρακτικών του ΣΑΛΑ, υπήρξε επίδραση στη δομή της αγοράς και αποδυνάμωση του ανταγωνισμού, με

---

²⁷ Υπόθεση 322/81, *Michelin v. Commission*, [1983] ECR 3461, παρ. 57 («Πράγματι, η διαπίστωση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσης δεν συνεπάγεται αυτή καθαυτή καμία μορφή προς την ενδιαφερόμενη επιχείρηση, αλλά σημαίνει μόνο ότι η τελευταία υπέχει ανεξάρτητα από τους λόγους μιας τέτοιας θέσης, ιδιαίτερη ευθύνη να μη θίγει με τη συμπεριφορά της την άσκηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην κοινή αγορά».)

αποτέλεσμα η βαρύτητα της παράβασης να χαρακτηρίζεται σοβαρή λόγω ακριβώς της δομής της αγοράς, η οποία δεν επέτρεπε την εξεύρεση εναλλακτικής λύσης για τους νέους αδειούχους αχθοφόρους και λόγω του ότι η φύση της εργασίας τους προαπαιτεί την ύπαρξη ή την πρόσβαση σε βασικές διευκολύνσεις.

(β) Διάρκεια Παράβασης

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,²⁸ αναφορικά με τη διάρκεια της παράβασης αναφέρεται ότι η διάρκεια θα πρέπει επίσης να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον υπολογισμό του κατάλληλου ύψους του προστίμου. Οι ενδεχόμενες επιπτώσεις της παράβασης στην αγορά αποτελούν, σε κάθε περίπτωση, συνάρτηση της διάρκειας της παράβασης. Βέβαια, οι Κατευθυντήριες αυτές γραμμές δε δεσμεύουν την Επιτροπή, ωστόσο δύνανται να παράσχουν καθοδήγηση (guidance) ως προς τον υπολογισμό αυτό. Κατά συνέπεια, θεωρείται σημαντικό το πρόστιμο να αντικατοπτρίζει και τη διάρκεια της χρονικής περιόδου της παραβάσεως εκ μέρους του ΣΑΛΑ.

Στην παρούσα υπόθεση, αν και η απόφαση της Αρχής Λιμένων για την έκδοση των σχετικών αδειών των αδειούχων αχθοφόρων ελήφθη εντός του έτους 1990, κατόπιν προσφυγής στο Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου ενός εκ των νέων αδειούχων αχθοφόρων, η Αρχή Λιμένων Κύπρου παρέδωσε τις σχετικές άδειες περί το έτος 1995, οπότε φαίνεται να ξεκίνησε η παράβαση από μέρους του ΣΑΛΑ.

Επομένως, η Επιτροπή, στη βάση των ενόπιων της στοιχείων, οδηγείται στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω παράβαση δεν έχει ακόμα τερματισθεί, ενώ ως αφετηριακό σημείο της παράβασης τίθεται το έτος 1995, για τους προαναφερόμενους λόγους.

(γ) Βαρύτητα παράβασης

Η Επιτροπή, κατά την εξέταση της βαρύτητας των παραβάσεων και κατ' επέκταση του ύψους των προστίμων, έλαβε υπόψη τη διάρκεια της παράβασης, καθώς και ορισμένα ελαφρυντικά και επιβαρυντικά στοιχεία:

---

²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων της που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 παράγραφος 2 σημείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, (2006/C 210/02).

Επιβαρυντικές και Ελαφρυντικές περιστάσεις

Βάσει των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων, η Επιτροπή θεωρεί ότι στην υπό εξέταση υπόθεση μπορεί να γίνει δεκτή η ύπαρξη ορισμένων ελαφρυντικών περιστάσεων. Συγκεκριμένα, ο ΣΑΛΑ δεν έχει διαπράξει στο παρελθόν οποιαδήποτε άλλη διαπιστωμένη παράβαση του Νόμου. Επίσης, ελαφρυντική περίσταση θεωρεί η Επιτροπή και το γεγονός της αποτελεσματικής συνεργασίας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων με την Επιτροπή. Ο ΣΑΛΑ φαίνεται ότι συνεργάστηκε πλήρως και αποτελεσματικά με την Υπηρεσία της Επιτροπής, προσκομίζοντας εγκαίρως όλα τα σχετικά στοιχεία και έγγραφα που του ζητήθηκαν για την ολοκλήρωση της έρευνας.

Παρόλα αυτά, η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη της ως επιβαρυντική περίσταση το γεγονός ότι η καταχρηστική/παράνομη συμπεριφορά και οι πρακτικές του ΣΑΛΑ αφορούν συνεχιζόμενες παραβάσεις και δεν έχει παύσει την παράβαση, ακόμα και μετά την καταγγελία της υπόθεσης εντός του 2006 στην Επιτροπή.

Εν προκειμένω, ο ΣΑΛΑ, ως καταγράφηκε πιο πάνω, ισχυρίστηκε την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων που θα πρέπει η Επιτροπή να λάβει υπόψη της κατά την επιβολή του προστίμου προς αυτόν. Ορισμένοι από τους λόγους που ανεφέρθησαν είναι ότι σήμερα έχουν απομείνει μόνο σαράντα έξι (46) αδειούχοι αχθοφόροι, ενώ οι απολαβές τους έχουν μειωθεί λόγω της οικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα να έχουν προβεί σε απολύσεις προσωπικού και να μην προχωρούν στην αγορά νέου μηχανικού εξοπλισμού απαραίτητου για τη διεκπεραίωση των εργασιών τους.

Έχοντας τα πιο πάνω υπόψη της η Επιτροπή, συνοψίζοντας και προτού καταλήξει στο ύψος του διοικητικού προστίμου, σημειώνει τα εξής:

- Ο ΣΑΛΑ με τις πράξεις και/ή παραλείψεις του προέβηκε σε πολλαπλές παραβάσεις του Νόμου, ήτοι των άρθρων 3(1)(β) και (δ) και 6(1)(β) και (γ) του Νόμου. Πρόκειται για παραβάσεις με διάρκεια, συνέχεια και επανάληψη.
- Οι παραβάσεις στις οποίες προέβη ο ΣΑΛΑ διήρκεσαν για μια μακρά χρονική περίοδο.
- Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο ΣΑΛΑ δεν επέδειξε καμία πρόθεση συμμόρφωσης καθ' όλη τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας της Υπηρεσίας και στη συνέχεια κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία.
- Η Επιτροπή έχει βεβαιωθεί ότι οι σημειωθείσες πολλαπλές παραβάσεις αποτελούν ηθελημένες ενέργειες και όχι πράξεις εξ' αμελείας.

Συγκεκριμένα όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τη βαρύτητα και τη διάρκεια, καθώς επίσης και τη φύση και σοβαρότητα της παράβασης, καθώς και οποιεσδήποτε ελαφρυντικές και μη περιστάσεις σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 24(α)(i) και 42(1) του Νόμου, σημειώνει ότι σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις που απέστειλε ο ΣΑΛΑ, ο κύκλος εργασιών του (από αχθοφορικά έσοδα) για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου του 1995 – το έτος μέσα στο οποίο συντελέστηκε η παράβαση, ήτοι το έτος εντός του οποίου παραδόθηκε προς χρήση η άδεια αδειούχου αχθοφόρου προς τους καταγγέλλοντες από την Αρχή Λιμένων Κύπρου κατόπιν της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου με ημερομηνία 30/6/1995 - ήταν της τάξης των £[.....] ([.....] λίρες) (€[.....], [.....] ευρώ).

Με γνώμονα το πιο πάνω δεδομένο, το διοικητικό πρόστιμο που δύναται η Επιτροπή να επιβάλει, στη βάση των προαναφερόμενων διατάξεων του Νόμου, ανέρχεται μέχρι το δέκα τοις εκατό (10%) του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.

Ως εκ των ως άνω, η Επιτροπή, ομόφωνα κρίνει ορθό και δίκαιο υπό τις περιστάσεις και λαμβάνοντας υπόψη τον αλληλέγγυο τρόπο συμμετοχής στα περιουσιακά στοιχεία του ΣΑΛΑ από μέρους των μελών του, την επιβολή διοικητικού προστίμου, βάσει του άρθρου 24(α)(i) του Νόμου:

(α) αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου, σε ποσοστό [...] % επί των ακαθάριστων εσόδων του ΣΑΛΑ,

(β) αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 3(1)(δ) του Νόμου, σε ποσοστό [...] % επί των ακαθάριστων εσόδων του ΣΑΛΑ,

(γ) αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, σε ποσοστό [...] % επί των ακαθάριστων εσόδων του ΣΑΛΑ. Και,

(δ) αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, σε ποσοστό [...] % επί των ακαθάριστων εσόδων του ΣΑΛΑ

Επομένως, το σύνολο του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου προς τον ΣΑΛΑ ανέρχεται σε [...] %, επί των ακαθάριστων εσόδων του ΣΑΛΑ, ήτοι σε €214.063 (διακόσιες δεκατέσσερις χιλιάδες εξήντα τρία ευρώ).

Η Επιτροπή καλεί τον ΣΑΛΑ όπως, μέσα σε ένα μήνα από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, καταβάλει στην Επιτροπή το πιο πάνω διοικητικό πρόστιμο.

Τέλος, η Επιτροπή, ενεργώντας στη βάση του άρθρου 24(β), ομόφωνα αποφασίζει να διατάξει τον ΣΑΛΑ να αποφύγει την επανάληψη στο μέλλον τέτοιων πρακτικών ή/και ενεργειών που πλήττουν τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού.

.....
Λουκία Χριστοδούλου
Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού